

Tribuna școlii

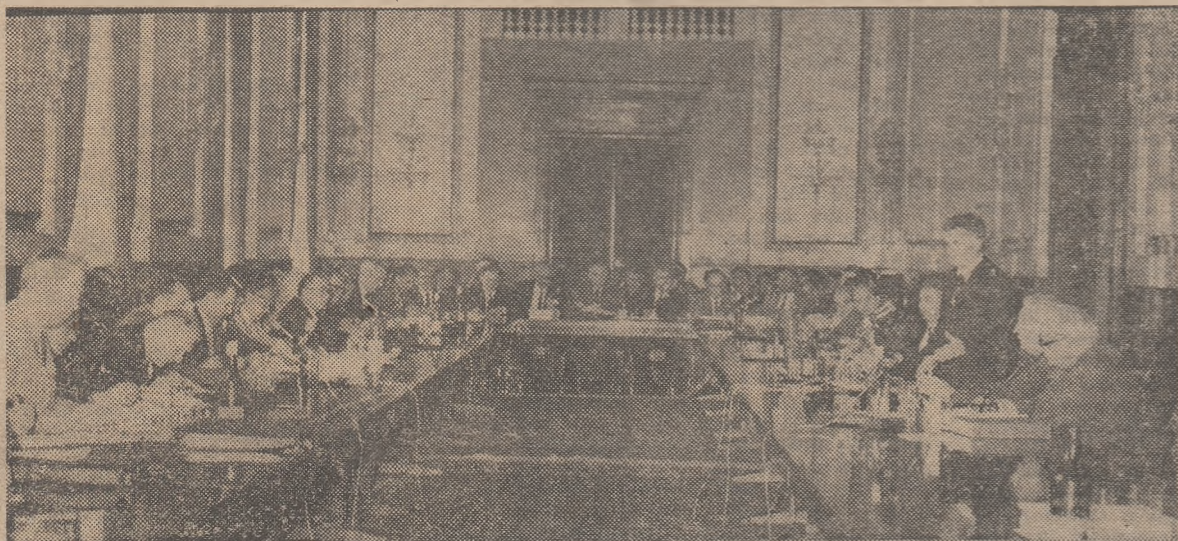
REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 10

VINERI 23 IULIE 1971

16 PAGINI — 1 LEU

În prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, la Comitetul Central, a avut loc ședința Consiliului Învățământului Superior

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în ziua de 16 iulie, la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a avut loc ședința Consiliului Învățământului Superior care a dezbătut propunerile Ministerului Învățământului, în vederea îmbunătățirii procesului instructiv-educativ și a sistemului de organizare a învățământului superior.

La ședința Consiliului Învățământului Superior au participat tovarășii: Manea Mănescu, Leonte Răutu, Miron Constantinescu, precum și miniștri, alți conducători ai unor ministere, Uniunii Tineretului Comunist, al Academiei Republicii Socialiste România, Academiei de Științe Sociale și Politice, Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, Academiei de Științe Medicale și al altor instituții centrale, ai Uniunii Asociațiilor Studențești, reprezentanți ai organizațiilor de partid din centrele universitare, cadre didactice din învățământul superior.

După un cuvânt de deschidere rostit de ministrul învățământului, Mircea Malița, la dezbateri au luat cuvântul: Radu Prișcu, rectorul Institutului de Construcții din București, Cristofor Simionescu, rectorul Institutului Politehnic din Iași, Ștefan Păscu, rectorul Universității Babeș-Bolyai din Cluj, Ion Crăciun, ministrul industriei ușoare, Stan Soare, prorector al Institutului de Petrol, Gaze și Geologie din București, Ion Anton, șef de catedră la Facultatea de mecanică a Institutului Politehnic din Timișoara, Gheorghe Pușkaș, rectorul Institutului de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș, Gheorghe Cazan, secretar al Comitetului de partid de la Universitatea din București, Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Emil Negruțiu, rectorul Institutului Agronomic din Cluj, Cornel Pacoste, prim-secretar al Comitetului de partid al Centrului Universitar București, Ion

Ursu, președintele Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară, Leonte Răutu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Teodor Burghel, rectorul Institutului de Medicină și Farmacie din București, Manea Mănescu, președintele Consiliului Economic, Ascanio Damian, rectorul Institutului de Arhitectură din București, George Bărănescu, rectorul Institutului Politehnic din București, Constantin Enache, secretarul Comitetului de Partid de la Academia de Științe Economice din București și Ion Creangă, rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Vorbitorii au analizat în spirit critic activitatea desfășurată pînă în prezent în învățământul superior, au făcut numeroase propuneri pentru îmbunătățirea programului prezentat, în vederea perfecționării sistemului de predare a tuturor disciplinelor, îmbinării strinse a învățământului cu practica de producție și cu cercetarea științifică, ridicării la un nivel superior a activității ideologice și educative, de predare a științelor sociale. Dezbaterile s-au desfășurat în lumina Directivelor Comitetului Central al P.C.R., privind dezvoltarea învățământului în România, a indicațiilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea anului universitar 1970—1971 și a măsurilor preconizate în propunerile secretarului general al partidului și adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și în expunerea sa la recenta Consfățuire de lucru a activului de partid din domeniul ideologic și activității politice și cultural-educative.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care a făcut o amplă expunere asupra liniilor directoare privind perfecționarea întregului proces instructiv-educativ din învățământul superior, legării strinse a acestuia de practică, de cerințele dezvoltării noastre sociale.

Comitetului Central al P.C.R.,

tovarășului

NICOLAE CEAUȘESCU

În numele cadrelor didactice, al elevilor și studenților și al tuturor lucrătorilor din învățământ, Colegiul Ministerului Învățământului și Comitetul de partid, întrunite azi în ședință de lucru, exprimă totala lor adeziune la amplul și clarvăzătorul program de acțiune, propus de dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea la un înalt nivel a întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste, revoluționare, în țara noastră, angajându-se să dea viață măsurilor propuse, politicii partidului nostru de consolidare și ridicare a școlii la nivelul fațăpăturilor și exigențelor noii etape istorice de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, strălucit expusă de dumneavoastră la consfătuirea de lucru a activului de partid din 9 Iulie.

Propunerile de măsuri făcute de dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii cu valoarea unor documente istorice care îmbogățesc teoria și practica revoluționară a partidului nostru, fundamentind științific programul de educație comunistă a poporului, de perfecționare continuă a vieții social-politice și culturale din patria noastră.

Școala românească găsește în indicațiile dumneavoastră jalocmele sigure pentru împlinirea cu succes a sarcinilor ce-l revin în actualul cincinal și decenal, pentru consolidarea unei concepții consecvente și revoluționare despre rolul învățământului, despre eficiența și nesecata ferilitate a muncii, a activității practice în procesul complex de educație comunistă a tinerelor generații.

Insușindu-ne pe deplin critica dumneavoastră justă, profund constructivă, făcută la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologic și al activității politice și cultural-educative și la ședința Consiliului Învățământului Superior referitoare la lipsurile Ministerului Învățământului, vă asigurăm, stimate tovarășe secretar general, că vom găsi forțele necesare pentru amplificarea eforturilor de aplicare consecventă a principiilor directoare ale politicii partidului de modernizare a învățământului, de ridicare exemplară a școlii la nivelul sarcinilor etapei istorice în care ne aflăm.

Ne vom dedica întreaga putere de muncă, în școli, la catedre, în laboratoare, în uzinele și pe ogoarele patriei, pentru formarea la elevi și studenți, la toți oamenii muncii, a virtuților comuniste căluite în focul luptei revoluționare a eroinei noastre clase muncitoare, în istorica operă de construire a socialismului în România. Vom respinge cu hotărîre din școală manifestările de cosmopolitism, ideile retrograde, străine concepției noastre unitare, marxist-leniniste, și vom întări prin toate mijloacele acțiunea de educare patriotică și internaționalistă a tuturor dascălilor și discipolilor lor în spiritul învățăturii partidului nostru.

Dascălii, elevii și studenții patriei noastre socialiste vă mulțumesc, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru pilda exemplară marcată de activitatea dumneavoastră, consecvent revoluționară, rod al unei inepuizabile energii creatoare pusă în slujba poporului și care constituie pentru noi toți călăuză cea mai sigură pentru împlinirea politicii partidului și statului nostru.

Noile direcții ale învățământului izvorite din măsurile indicate de dumneavoastră fac parte din procesul vast de îmbogățire permanentă a mijloacelor impuse de acțiunea de tăurire a conștiinței socialiste revoluționare a oamenilor muncii, astfel ca fiecare cetățean al patriei, român, maghiar, german sau de alte naționalități să fie pe deplin conștient de programul partidului de edificare a noii ordini sociale din țara noastră, să înțeleagă în profunzime spiritul deplin uman al politicii Partidului Comunist Român și să depună toate eforturile, toată energia creatoare în opera nobilă de ridicare a României socialiste pe cele mai înalte culmi ale civilizației.

COLEGIUL
MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
COMITETUL DE PARTID
AL MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

IN PAGINA A 2-A :

Ședința comună a Colegiului Ministerului Învățământului și a Comitetului de partid din minister, în care au fost dezbătute sarcinile privind îmbunătățirea activității politice, ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și tuturor lucrătorilor din învățământ.

Ședința comună a Colegiului Ministerului Învățământului și a Comitetului de partid din minister

Simbătă, 17 iulie a.c., a avut loc ședința comună a Colegiului Ministerului Învățământului și a Comitetului de partid din minister. În cadrul ședinței au fost dezbătute sarcinile privind îmbunătățirea activității politice, ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și tuturor lucrătorilor din învățământ, sarcini izvorite din propunerile de măsuri prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și adoptate în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. și din expunerea secretarului general al partidului la Consfătuirea de lucru cu activul de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. De asemenea, în cadrul ședinței comune s-a analizat activitatea pentru îndeplinirea Planului de Stat pe primul semestru al anului, măsurile ce trebuie luate în continuare în vederea realizării și depășirii sarcinilor prevăzute pe cel de-al doilea semestru, precum și pregătirea condițiilor pentru realizarea planului pe anul viitor.

La lucrări au luat parte Mircea Malița, ministrul învățământului, Constantin Vlad, adjunct de șef de secție la Comitetul Central al Partidului Comunist Român, vicepreședinte al Academiei de științe sociale și politice, Traian Ștefănescu, președintele U.A.S.R., Silvia Ilie, secretar al Comitetului Central al U.I.C., Gheorghe Drăgan, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 7, adjunctii ministrului învățământului, academicieni, profesori, inspectori generali școlari, rectori, directori și secretari de partid al unor instituții de învățământ și unități școlare.

Dezbaterile care au avut loc s-au caracterizat printr-un înalt spirit de răspundere, o dezvoltată combativitate critică și autocritică. Din toată atmosfera în care s-a desfășurat ședința, din cuvântul participanților s-a desprins cu pregnanță puternicul ecou pe care l-a lăsat întâlnirea de la Comitetul Central al P.C.R. cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a fost prezent, la ședința Consiliului învățământului superior.

Cu o zi mai înainte, mulți din cei care participau la ședința comună a colegiului și comitetului de partid

au fost martori la analiza profundă și participativă făcută învățământului superior, au ascultat indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu privind perfecționarea întregului proces instructiv-educativ din învățământul superior, privind legarea strinsă a acestuia de practică, de cerințele dezvoltării noastre sociale. Din cuvintele conducătorului partidului și statului s-au desprins cu claritate liniile directoare pe care trebuie să meargă învățământul în ansamblul său, sarcinile deosebit de importante care revin școlii românești în vederea pregătirii tinerei generații.

În acest spirit, membrii colegiului și membrii comitetului de partid au analizat un proiect de plan de măsuri privind îmbunătățirea activității politice, ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și a tuturor lucrătorilor din învățământ. În proiectul supus discuției au fost rețeluate sarcinile și responsabilitățile sporite care revin Ministerului Învățământului și unităților sale pentru întărirea spiritului partinic, militant, a combativității revoluționare în rindul cadrelor didactice și al elevilor, pentru înlăturarea lipsurilor și neajunsurilor existente în activitatea de instrucție și educație, pentru perfecționarea continuă a muncii de educație politico-ideologică, moral-cetățenească, de formare a concepției științifice despre lume și viață a tineretului școlar, de cultivare în rindurile acestuia a sentimentelor profunde de dragoste față de patrie și partid, în spiritul nobililor idealuri ale comunismului. În scopul îndeplinirii acestor sarcini se preconizează măsuri privind îmbunătățirea predării științelor sociale, a creșterii rolului acestora în educația politico-ideologică și moral-cetățenească a elevilor și revizuirea planurilor de învățământ și a programelor de studiu a științelor sociale. Alte măsuri vizează pregătirea și perfecționarea politică și ideologică a cadrelor didactice, sporirea exigenței față de muncă și comportarea acestora în unitățile de învățământ și societate; îmbunătățirea continuă a activității educative în cadrul procesului de învățământ, în afară de clasă și școală în scopul sporirii contribuției acestuia la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a tineretului școlar și universitar, precum și îmbunătățirea îndrumării și controlului activității educative. Din cuvântul participanților la dezbateri s-au

desprins numeroase propuneri privind îmbunătățirea planului de măsuri, au fost făcute observații critice asupra unor soluții propuse.

În timpul ședinței s-au profilat căi, mijloace, forme noi prin care Ministerul Învățământului și toate unitățile de învățământ pot să transpună în viață înțeleptul program trasat de partid.

Colegiul Ministerului Învățământului și Comitetul de partid au hotărât ca — în lumina indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința Consiliului învățământului superior, analizându-se cu atenție toate propunerile și sugestiile făcute în cadrul ședinței comune — să se elaboreze un amplu plan de măsuri privind îmbunătățirea activității politice, ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și a tuturor lucrătorilor din învățământ.

Însușindu-și pe deplin critica profund constructivă făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative și la ședința Consiliului învățământului superior, referitoare la lipsurile Ministerului Învățământului, membrii Colegiului, ai Comitetului de partid s-au angajat să facă totul pentru aplicarea consecventă a principiilor directoare ale politicii partidului de modernizare a învățământului, de ridicare exemplară a școlii la nivelul sarcinilor etapei istorice în care ne aflăm.

În cuvântul său de la sfârșitul ședinței, ministrul învățământului Mircea Malița — care a prezentat o informare asupra dezbaterilor din Consiliul învățământului superior — a subliniat ideea esențială desprinsă din cuvântul tovarășului Nicolae Ceaușescu și anume aceea că în noul an școlar, învățământul trebuie să facă o cotitură radicală, că în momentul de față școala românească trece prin schimbări profunde, revoluționare. Pentru împlinirea politicii partidului în domeniul învățământului trebuie ca toți oamenii școlii, toți lucrătorii din învățământ să desfășoare o activitate intensă, pătrunsă de un înalt spirit de responsabilitate.

În încheierea ședinței, participanții au adresat o telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu. (Textul integral al telegramei este publicat în pagina 1).

ȘCOALA FĂRĂ ZIDURI

A CREȘTE EROI

Poate, asemeni soarelui, și bucuria reprezintă o sursă de energie. Puțin exploatăată încă. Prin filtre de infinită finețe și penetrabilitate radiază aceasta direct în viitor, când școlarul a ajuns om în fire.

Psihologii știu sau nu pentru ce, când și cum te bucuri pentru întâia dată. Cred că geografii atunci când vorbesc, bunăoară, despre locuri care cer orașe ar putea spune și: aici se vor bucura oameni. Adesea chiar barzi crezuți intimiști se numără printre cei mai puri înălțători de înnuri vieții, bucuriei prometi-ice.

Imprescriptibile, marile sentimente sînt fiicele bune ale victoriilor, de la cea a primului gînd clar la temelia conștiinței tale singulare, pînă la înfrîngerea încă o dată a naturii, pînă la micșorarea ei sub acțiunea gigantilor plămădiți de mintea, mina, dar și de bucuria plurală a unui întreg, eroic popor.

Căutînd certitudinea izbînzii, sorții favorabili ai întreprinderii noastre ne dăm întîlnire cu prezentimentul bucuriei. Bucuria este, într-un fel, începutul.

Bucuria noastră este mult mai mult a mea, decît ar fi bucuria mea a noastră. Înaintea tuturor lucrurilor se poate așeza, ca un bec semnalizator, bucuria noastră.

Am văzut copii urcînd colina de deasupra școlii lor spre a omagia memoria unui erou din partea locului. La monumental unduios al firului de iarbă asistai adăugîndu-se un gest de sub s'eaua bucuriei, către care eroul își călăuzise ochii și jertfa, către care firele de iarbă îmbrățișate cu umbra brațelor școlarești cresc perpendicular.

În patria românească, pe necore arbore de flori, de metal sau de liacări, istoria a scris și scrie cite un nume, nu o dată împrumutînd caligrafia bucuriei noastre de a cînsi, de a continua, de a isca un cosmos nou în jur.

Nu ne îndeamnă la o astel de bucurie numai poetul tribun, recitat în săli și în conștiințe, dar — și poate chiar mai devreme — absolut toți cei ce se ocupă cu educația. Artiștii noștri și-au cîntat, cum se spune, și dascălii. Cîtorii noului și ziditorii ne împărtășesc bucuria amintirii inițiatorilor lor. Altfel spus, un sentiment, ca o sursă de energie, însoțește toate faptele noastre.

Și alle cineva o bucurie mai adevărată decît aceea de a crește, în școală, eroi.

GH. ANCA

Întîlnire cu studenții din tabăra de la Izvorul Mureșului

Joi, 22 iulie a.c., tovarășii Mircea Malița, ministrul învățământului și Traian Ștefănescu, președintele Uniunii Asociațiilor Studentești din România s-au întîlnit cu activul studentesc din tabăra de instruire de la Izvorul Mureșului. Cu acest prilej au fost prezentate studenților principalele concluzii și sarcinile ce revin învățământului și asociațiilor studentești din expunerile făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se-

cretarul general al partidului, la consfătuirea de lucru cu activul de partid din 9 iulie și la ședința Consiliului învățământului superior din 16 iulie a.c.

În luările de cuvînt, studenții participanți la această întîlnire și-au exprimat totală adeziune la amplul program propus de partid pentru ridicarea la un înalt nivel a întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste.

CHIPUL PATRIEI VĂZUT CU OCHI DE ADOLESCENT

sub acest titlu generic reunim în numărul de față câteva desene care figurează în Expoziția națională a elevilor din licee, deschisă zilele acestea în sala Dalles.

Marica Dunăreanu (Craiova)

"Eroul"

Tribuna școlii

EDITATĂ DE
MINISTERUL
ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂȚĂMÎNT,
ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Științei nr. 1
București
Tel : 17 60 20

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Nu se poate separa procesul de predare a cunoștințelor profesionale de întregul proces educativ; acesta constituie un tot unitar“

E dificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, proces economic și social, cultural și tehnico-științific de uriașă amploare, profunde și multilaterale semnificații, presupune, ca o cerință logică, alături de dezvoltarea bazei tehnico-materială, a noilor relații sociale, dezvoltarea multilaterală a personalității umane, făurirea conștiinței socialiste. Programul amplu, de profundă fundamentare marxist-leninistă, al educării comuniste a poporului sintetizat în expunerea prezentată de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** și adoptat în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. se înscrie de aceea ca un document fundamental al construcției socialismului în patria noastră, bogat în idei, pătruns de principialitate partinică, stimulând capacități creatoare și forțe de acțiune menite să asigure cea înaltă structură psihică comună constructorilor noii societăți — conștiința socialistă.

Expunerea secretarului general al partidului exprimă, în esență, continuitatea firească a unor preocupări principiale, statornice, ale partidului, un efort sporit, adinc responsabil, de traducere în viață a liniei generale stabilite la Congresul al X-lea al partidului. Întreg ansamblul de idei și măsuri expuse conturează cadrul vast al acțiunii partinice, de consecvență marxist-leninistă, menită să transforme conștiința socialistă, ideologia revoluționară, într-o puternică forță de progres a societății românești.

Absolut nici unul dintre domeniile activității ideologice, de influențare a conștiinței membrilor societății noastre socialiste nu a rămas în afara analizei de înaltă valoare teoretică și practică întreprinse de secretarul general al partidului. Sint conturate trăsăturile comune ale acțiunii politico-ideologice și cultural-educative menite să asigure participarea mai activă a clasei muncitoare, a întregului popor la rezolvarea tuturor problemelor care se ridică în procesul făuririi noii societăți. În același timp, sint delimitate cu precizie științifică și partinitate căile pentru înlăturarea deficiențelor și neajunsurilor ce se manifestă pe acest tărâm, pentru combaterea, cu neabătută fermitate ideologică și intransigență revoluționară, a tuturor influențelor și mentalităților retrograde, străine ideologiei și moralei noastre socialiste.

Întreaga expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu este o strălucită ilustrare a tezei care cere ca „activita-

tea ideologică teoretică a partidului nostru să abordeze toate problemele care apar în viața contemporană, să le trateze deschis de pe poziții marxist-leniniste, să elaboreze o concepție și o linie clară care să stea la baza întregii munci ideologice de înarmare a partidului, a clasei muncitoare, a poporului nostru“.

Un loc central în cadrul acestui document de esențială importanță privind perfecționarea activității politico-ideologice îl ocupă ideile novatoare privind abordarea problemelor centrale ale educației comuniste a tineretului generației. Cu înaltă exigență, izvorită din permanenta preocupare de a asigura mersul continuu ascendent al societății noastre socialiste, menționând succesele obținute în dezvoltarea învățământului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat căile pe care trebuie întreprinse, de la începutul noului an școlar, o cotitură radicală în munca din învățământ.

Este vorba — în primul rând și ca o concepție fundamentală — de pătrunderea în învățământul de toate gradele, ca un factor educativ esențial, a **MUNCII**.

Răspunderea pentru viitorul societății noastre cere să se ia măsuri ferme ca în licee, în școala generală de 10 ani să se introducă participarea elevilor la producție. Strânsa legătură cu producția este o condiție esențială și pentru îndeplinirea sarcinilor ce-i revin învățământului universitar, pentru ca acesta să fie mai deplin legat de clasa muncitoare, de interesele generale ale societății.

Un rol important în pregătirea tineretului generației îl are, alături de formarea și informarea profesională, de cunoașterea cuceririlor științifico-tehnice

ale contemporaneității, educația generală, politică și cetățenească a tineretului. „Partidul nostru — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — dă o înaltă apreciere contribuției pe care tineretul nostru o aduce la construcția socialismului, rolului pe care îl are în viața noastră socială“. Tocmai din aprecierea și deosebita grijă pe care o are față de generația tină, construcției de miine ai comunismului în România, partidul privește cu intransigență orice manifestare de ineficiență, de rebut în munca educativă.

Activitatea educativă în rindurile tineretului generației, întregul proces de desfășurare a învățământului a căror conducere și îndrumare — a arătat secretarul general al partidului — trebuie preluate direct de Secretariatul Comitetului Central, de comitetele județene de partid a fost supusă unei profunde analize atât în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu prezentată la consfătuirea de lucru a activului de partid în domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative cit și în cuvântul rostit la ședința Consiliului învățământului superior. O idee centrală, călăuzitoare a acțiunilor ce se impun întreprinse în această direcție, vizează reorganizarea și îmbunătățirea întregului sistem de predare a cunoștințelor politico-ideologice în învățământul de toate gradele, de la învățământul universitar la învățământul general de 10 ani. Pregătirea în domeniul științelor sociale — sublinia secretarul general al partidului — „constituie o problemă esențială în formarea specialistului nostru de miine“.

Implicată organic în activitatea de educare comunistă este cunoașterea de către tineret a trecutului de luptă a partidului și poporului, prezentarea

eroicelor acțiuni ale clasei muncitoare pe a căror bază s-au dezvoltat realizările din anii de construcție ai socialismului. Totodată tineretului trebuie să-i fie înfățișate realitățile social-economice și politice ale orînduirii capitaliste, aspirarea și exploatarea, greutățile cu care au de luptat tinerii, oamenii muncii în capitalism. Dialectica educației comuniste impune, de asemenea, combaterea cu mai multă fermitate a concepțiilor mistice înapoiate, lupta împotriva influențelor modului de viață burghez, a manifestărilor retrograde.

În expunerea secretarului general al partidului este subliniat, din nou, caracterul unitar al educației patriotice și internaționaliste a tineretului, îmbinarea acțiunilor pentru dezvoltarea dragostei de patrie, a hotărîrii de a fi gata în orice moment să apere cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea patriei noastre socialiste, cu cultivarea spiritului solidarității internaționale, cu tineretul muncitoresc revoluționar din toată lumea, atît din țările socialiste cît și din celelalte țări, în lupta împotriva imperialismului, pentru socialism, pentru pace.

Realizarea acestor sarcini primordiale ale educației comuniste a tineretului cer ca toți membrii corpului didactic să fie specialiști și educatori. În legătură cu aceasta se impune ridicarea nivelului tuturor acțiunilor de perfecționare a pregătirii politice și ideologice a cadrelor didactice.

Cu aceeași forță de pătrundere a esențialului, de definire a contribuției fiecărui sector de activitate ideologică la formarea conștiinței comuniste a întregului popor sint schițate, cu deplină claritate, direcțiile principale de acțiune ale Academiei de științe sociale și politice, învățământului științelor sociale, activității cultural-educative de masă, cinematografului, teatrului și radio-televiziunii, uniunilor de creație artistică.

Așa cum se relevă, chiar de la început, studiarea și dezbaterile documentelor prezentate partidului, întregului popor, au darul de a constitui o veritabilă școală de educație comunistă, revoluționară, de a pune în lumină idei fertile, responsabile. Măsurile ce se întreprind în vederea unor acțiuni desfășurate pentru viitorul apropiat și mai îndepărtat, în îndeplinirea cărora există angajamentul neprecupețit, ferm, al contribuției tuturor, vor stimula și mai mult participarea activă a națiunii noastre socialiste la înălțarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Principii și orientări fundamentale

pentru activitatea ideologică și munca cultural-educativă

Pentru pedagogie, ca știință de sinteză a educației, recente documente de partid și, îndeosebi, cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conțin principii și orientări fundamentale pentru activitatea ideologică și pentru munca cultural-educativă, sint extrem de prețioase și de bogate în consecințe.

Construirea socialismului, se subliniază în aceste documente, presupune un proces educativ continuu, generalizat și organizat în perspectiva idealului socialist. Educația școlară și universitară trebuie să dispună de o largă deschidere socială, fiind integrată în educația permanentă și perfecționată pe baza răspunsului invers primit din sfera activității social-profesionale; cea mai sigură validare a eficienței eforturilor educative școlare și universitare se obține prin evaluarea conduitei și a randamentului muncii absolvenților. Documentele de partid au pus, totodată, într-o lumină nouă educația moral-patriotică, orientîndu-ne atenția spre calitatea etică a activității umane. Într-adevăr, fie că lucrează în industrie, în comerț sau în activitatea turistică, fie că se consacră domeniului cultural-educational, omul gîndește, produce și la atitudini de pe o anumită poziție morală. Această poziție este și trebuie să fie decisivă în evaluarea lui; prin calitatea ei, etica îl poate ridica sau coborî, ea îl poate stimula și înscrie ca militant în serviciul idealului socialist, după cum îl poate conduce spre atitudini ezitante sau eronate.

Pentru Institutul de cercetări pedagogice, care are înscris în planul său teme cum sint „Educația pentru și prin muncă“, „Educația moral-civică“ sau

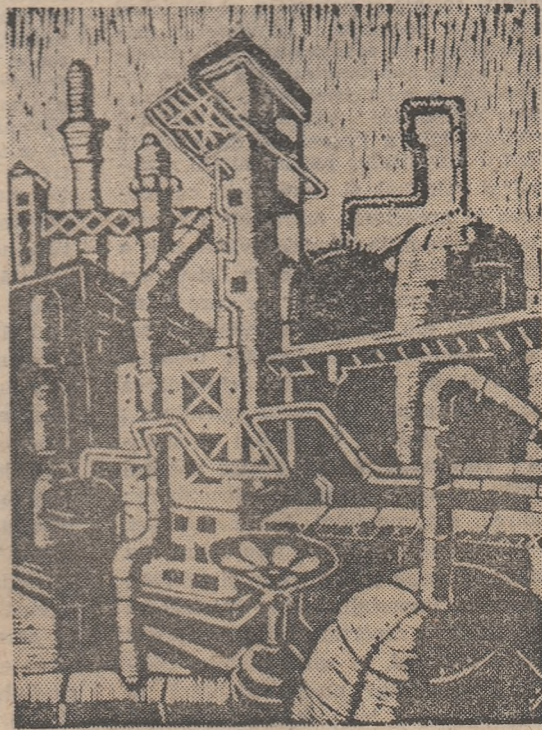
„Educația artistică“, care a abordat recent și cu o anumită timiditate și învățământul superior, lumina proiectată pe rolul și funcțiile educației constituie un prilej de analiză critică profundă și de potențare a pedagogiei la nivelul responsabilităților sale majore.

Urmînd o indicație a conducerii Ministerului Învățămîntului, Institutul va constitui o secție pentru cercetarea interdisciplinară a învățămîntului superior, care va aborda teme ca: „Admiterea în învățămîntul superior“, „Practica în producție și practica pedagogică a studenților“, „Educația moral-profesională a studenților“ etc. Miliînd pentru extensiunea cercetării pedagogice și, pe această cale, pentru ridicarea nivelului cultural-pedagogic al personalului didactic, Institutul va organiza, mai mult decît pînă în prezent, colaborări de lungă durată cu inspectoratele școlare ale unor județe ca Brașov, Teleorman, Prahova, Argeș, Bacău ș.a.

Într-o etapă decisivă pentru orientarea educației institutul urmărește să realizeze un acord mai deplin între programul și problematica ministerului și propriul program de cercetări, pentru care se desprind, din analiza clarvăzătoare făcută de secretarul general al partidului nostru, liniile directoare, sarcinile esențiale privind îmbunătățirea pregătirii tineretului în raport cu exigențele actuale ale construcției socialiste.

Dr. GEORGE VAIDEANU
directorul Institutului de cercetări pedagogice

CHIPUL PATRIEI
VĂZUT CU OCHI DE
ADOLESCENT

Ion Ștefănescu (Ploiești)

„Industria“

EDUCAȚIA POLITICĂ ȘI IDEOLOGICĂ A ELEVILOR

S-a dăruit adânc în mintea și inimile noastre, ale celor ce slujim școala, ideile de o înestimabilă valoare teoretică și practică cuprinse în măsurile aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii și în Expunerea secretarului general al partidului nostru la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative. Aceste documente programatice sînt rodul inițiativei, al gândirii marxist-leniniste, caracterizată de o înaltă principialitate partinică, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a spiritului său revoluționar, profund umanist.

Evident, recente documente de partid acordă o deosebită importanță educației politico-ideologice a tineretului școlar, ca direcție de sine stătătoare a educației comuniste. Ea se desfășoară în climatul favorabil general din țara noastră, unde rolul dominant, conducător și catalizator îl are ideologia socialistă. Această educație se înfăptuiește în spiritul concepției despre lume și viață a clasei muncitoare — materialismul dialectic și istoric — în strînsă legătură cu activitatea clocotitoare a poporului, de realizare a telurilor umaniste ale politicii Partidului Comunist Român. Educația politico-ideologică are loc, în același timp, în condițiile acțiunii convergente a tuturor factorilor educaționali — școală, familie, instituțiile de artă și cultură, mijloacele de informare în masă, opinia publică.

Deosebit de important este faptul că educația politico-ideologică a elevilor se realizează prin întregul proces de învățămînt, pe fondul unor largi și temeinice cunoștințe de cultură generală. Ideea a fost subliniată cu claritate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care spunea la Congresul al IX-lea al U.T.C.: „Desigur, noi nu înțelegem prin aceasta acumularea unor noțiuni politice generale, a unei sume de teze și principii socialiste, ci lărgirea continuă a orizontului de înțelegere a lumii și vieții, pe baza cunoașterii a ceea ce a creat mai de preset mintea umană, a ceea ce oferă cuceririle cunoașterii moderne“.

Măsurile adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. și Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu au îmbogățit registrul sarcinilor educative ale corpului didactic. Oarecum sistematizate și susceptibile de îmbunătățiri, acestea sînt: formarea concepției științifice despre natură, societate și gândire; sădirea dragostei pentru muncă, combaterea fermă a tendințelor de parazitism, de viață ușoară, cultivarea răspunderii și a datoriei de a munci în slujba patriei, a poporului, a societății socialiste; explicarea sensului politicii științifice a P.C.R., politică ce se identifică cu aspirațiile vitale ale poporului, înțelegerea conținutului ei profund umanist; cultivarea dragostei față de patrie și partid, a admirației pentru lupta forțelor revoluționare și democratice, a jertfelor făcute în scopul eliberării sociale și naționale, al edificării orînduirii socialiste; combaterea manifestărilor de cosmopolitism, a diferitelor mode imprumutate din lumea capitalistă, a misticismului și a concepțiilor retrograde; stimularea hotărîrii neștrămutate a tineretului de a milita pentru dezvoltarea patrimoniului material și spiritual al României; cunoașterea și aprecierea mărețelor realizări ale poporului în făurirea vieții noi, a schimbărilor intervenite în structura socială, a semnificațiilor pe care le au mutațiile din domeniul relațiilor sociale; lămurirea problemelor umanismului și ale democrației; cimentarea întregului popor în jurul partidului; explicarea rolului partidului și statului; cultivarea frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare; sădirea sentimentului internaționalist, a solidarității cu lupta tineretului din lumea întreagă pentru pace și progres, împotriva imperialismului; înțelegerea principală a raportului dintre național și internațional, în spiritul liniei politice a partidului nostru stabilită la Congresul al X-lea; explicarea sensului tuturor evenimentelor interne și internaționale; interpretarea de pe pozițiile filozofiei marxist-leniniste a curentelor de idei ce se vehiculează în lume.

La realizarea acestor importante sarcini trebuie să-și aducă contribuția, responsabil specificului lor, toate obiectele de învățămînt. De aceea, educația politică și ideologică este una din sarcinile fundamentale ale tuturor învățătorilor și profesorilor.

Un rol deosebit în educația politico-ideologică, în formarea personalității elevilor îl au științele sociale. Ele „îi ajută pe oameni în cunoașterea și interpretarea lumii, în înțelegerea interdependenței dintre diferitele legi obiective care guvernează societatea, oferă răspuns întrebărilor cu privire la marile schimbări care au loc în dezvoltarea vieții sociale, atît în țara noastră, cît și în întreaga lume.“ Totodată, științele sociale formează gândirea politică a tineretului școlar, îl ajută să dobîndească o perspectivă clară, în temeiul învățării marxist-leniniste, asupra dezvoltării societății contemporane. Așa se explică atenția ce se acordă predării științelor sociale în

lul seminarului de științe sociale, al dezbaterilor, al dialogului viu cu elevii, pentru a lămuri tot ce este necesar. În lecția de științe sociale elevul trebuie să găsească răspuns la toate problemele ideologice care-l frămîntă.

O atenție sporită va trebui să se acorde corelării dintre cunoștințele însușite la științele sociale și cele de la celelalte obiecte de învățămînt. În această optică, profesorii care predau științele sociale trebuie să folosească mai mult ceea ce elevii știu de la celelalte obiecte, așa cum profesorii care predau alte discipline au datoria de a valorifica din punct de vedere educativ cunoștințele pe care ei la transmit, subliniind aspectele filozofice, ideologice ale acestora.

Preocupări mai mari va trebui să avem și față de realizarea unei continuități firești între educația politică și ideologică desfășurată în și prin procesul de transmitere a cunoștințelor și în activitatea extrașcolară.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

școlile de cultură generală. Actualul plan de învățămînt acordă istoriei, filozofiei, economiei politice, psihologiei și logicii 3,9% din totalul orelor. În anul școlar viitor ponderea acestora va crește la 5,7%. Elevii vor avea posibilitatea să parcurgă sistematic un curs de istorie a filozofiei. Prin introducerea unor cursuri facultative la alegere, șansele lor în domeniul studiului științelor sociale se măresc și mai mult. În prezent se fac eforturi pentru îmbunătățirea conținutului programelor și manualelor de științe sociale, cu ajutorul unor colective largi de specialiști, cercetători, activiști de partid.

În același timp, cadrele didactice sînt chemate să acorde atenție îmbunătățirii predării, să desfășoare, în lecții, o activitate vie, de creație. Ele trebuie să lichideze practicile greșite ca: tendința de a îngrămădi într-o lecție cit mai multe noțiuni, fără a le clarifica conținutul; tratarea factologică, descriptivă, la suprafață a problemelor; modul de predare abstract, fără evidențierea mesajului ideologic al noțiunilor, a semnificației lor practice, fără mobilizarea fondului afectiv al elevilor; neancorarea în actualitate etc. Singura cale pentru sporirea eficienței educative a științelor sociale, a contribuției lor la formarea politico-ideologică a elevilor este respectarea, în fiecare lecție, a cerințelor partidului nostru față de aceste discipline, promovarea spiritului înnoitor, de gândire originală și cetezătoare, de realism și permanentă confruntare a teoriei cu practica, cu viața, a combativității revoluționare, poziția intransigentă față de orice manifestare a ideologiei străine. Și în viitor, va trebui să acordăm, în predare o atenție mai mare conținutului de idei, profunzimii în abordarea problematicii noi pe care le ridică dezvoltarea societății omenești în epoca contemporană, ancorării acestor discipline în realitățile noastre social-politice, în preocupările actuale ale partidului și statului, cunoașterii fenomenelor ce caracterizează dezvoltarea prezentă a României, a soluțiilor originale elaborate de partidul nostru în edificarea orînduirii socialiste, soluții care reprezintă, totodată, o contribuție de seamă la tezaurul gândirii marxiste.

Lecția de științe sociale va trebui să devină mai flexibilă, cu obiective fixe de operațional, în sensul promovării metodei problematizării, a extinderii studiului textelor filozofice, a efectuării de calcule care confirmă sau infirmă valabilitatea unui fenomen economic etc. Elevii vor fi îndrumați să pună accent pe studiul individual al izvoarelor de informare în legătură cu tema lecției. Se cere să amplificăm ro-

ția familiei la realizarea idealului educativ al școlii, al societății noastre socialiste.

Condiția esențială a îmbunătățirii activității de educație politico-ideologică a elevilor o constituie pregătirea marxist-leninistă a cadrelor didactice. Măsurile ce vor fi adoptate în direcția învățămîntului politic pentru corpul didactic, a sistemului de informare politică a acestuia, vor ajuta pe profesori să devină buni educatori, promotori entuziaști ai ideologiei partidului nostru.

În perioada vacanței de vară, inspectoratele școlare județene au datoria să examineze, în lumina analizei cuprinzătoare făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și să rezolve și alte probleme legate de accentuarea educației politico-ideologice, pe sporirea contribuției științelor sociale la formarea conștiinței politice și moral-cetățenești a elevilor, cum ar fi: constituirea cadrelor de științe sociale pe orașe, realizarea, acolo unde sînt condiții, a unei specializări a profesorilor în predarea filozofiei, economiei politice sau socialismului științific — în cadrul aceleiași catedre, organizarea cercurilor pedagogice la nivelul județului pentru cei care predau științele sociale, înființarea, cu sprijinul cabinetelor județene de partid, a unor centre de informare și documentare în domeniul disciplinelor ideologice etc.

Avem în față o îndrumare clară — documentele celui de-al X-lea Congres al partidului, ideile cuprinse în măsurile adoptate de Comitetul Executiv, în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cerința este unică — să milităm neobosit pentru transpunerea în viață a sarcinilor rezultate din aceste documente. Să nu uităm o clipă ceea ce sublinia secretarul general al partidului, în cuvîntarea la închiderea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional și tehnic în R.S. România, din aprilie 1968, că învățămîntul nostru este un valoros instrument de educație în minile societății socialiste și, în consecință, trebuie să promoveze, prin întreaga sa activitate, concepția marxist-leninistă, ideologia partidului nostru.

I. M. RIZESCU
director general adjunct în
Ministerul Învățămîntului

*) NICOLAE CEAUȘESCU: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“. E. P., București, 1970, vol. IV, pag. 323—324.

Vastele resurse educative ale științelor sociale

Propunerile de măsuri, prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, și pătrunzătoarea analiză partinică cuprinsă în expunerea sa la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative reprezintă un vast program de acțiune în unul din domeniile esențiale ale procesului construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

În ansamblul complexului de măsuri preconizat de recente documente de partid, exigențe deosebite și sarcini de mare răspundere sînt puse în fața educatorilor și, în mod deosebit, în fața celor care predau științele sociale în școlile de toate gradele.

Aprobarea unanimă și adevinuta deplină la acest program dinamizator și viguros al partidului trebuie să se concretizeze, în practica educațională, în îmbunătățirea substanțială a predării științelor sociale, în

sporirea aportului lor la educarea politico-ideologică a elevilor și studenților, la formarea conștiinței lor morale și cetățenești.

Realizarea acestor obiective și sarcini reclamă, înainte de toate, ceea ce se subliniază cu tărie în documentele de partid și anume ridicarea spiritului de răspundere a personalului didactic și a exigenței față de propria sa muncă. Direcțiile principale de acțiune și căile care vor permite educatorilor să se achite cu succes de aceste înalte îndatoriri, nu numai profesionale ci, în primul rînd, politice și sociale, sînt multiple.

Una din acestea este creșterea nivelului teoretic al lecțiilor. Eforturile ce se cer a fi depuse în această direcție trebuie să conducă la depășirea caracterului abstract, adesea schematic, al predării, la îmbogățirea conținutului de idei al lecțiilor și prelegerilor prin intermediul cărora elevii și studenții să fie ajutați să descifreze, în esența lor, fundamentele filozofico-teoretice, sociale și politice ale proceselor economico-sociale, ale dezvoltării lumii contemporane și, în mod deosebit, a societății noastre socialiste.

OPINII PRIVIND STATUTUL FILOZOFIEI ÎN ȘCOALĂ

• Profesorilor li se încredințează o misiune de înaltă responsabilitate socială • La examenul de bacalaureat să figureze și filozofia • O probă scrisă cu un subiect eseu

Chemarea la îmbunătățirea activității ideologice și politice și la înlăturarea unor carențe ivite în educația marxist-leninistă — care se degajă din recente documente de partid — privește fără excepție, întregul nostru popor, dar se adresează în primul rând lucrătorilor de pe frontul ideologic, vizând cu precădere — după opinia mea — școala și pe slujitorii ei. **Profesorilor li se încredințează o misiune de înaltă responsabilitate socială: aceea de a fi propagandiștii înaintași ai liniei politice a partidului în rândul tinerelor vârstare ale țării — constructorii temelilor viitoare ale edificiului comunist.**

Pentru profesorii de științe sociale în general, pentru cei de filozofie în speță, propunerile la care ne-am referit sună ca un imperativ imediat, întrucât însăși finalizarea muncii noastre reclamă: a) efortul de a contribui — prin predare și seminarizare — la conturarea concepției materialist-dialectice despre lume a tineretului; b) grăbirea momentului de trezire a conștiinței de sine a individului, treaptă necesară pentru formarea conștiinței socialiste a aceluia care, mine, va trebui să lucreze cu toată capacitatea sa fizică și intelectuală pentru desăvârșirea operei ce se înalță azi, pentru construcția societății comuniste. **Predarea acestor discipline contribuie în mod substanțial la pregătirea tineretului pentru munca și viața în societatea socialistă.**

În lumina cerințelor implicate în substanța propunerilor făcute Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, doresc să abordez aici o singură problemă, care, după mine, ar putea conduce la îmbunătățirea predării științelor sociale în școli, respectiv la creșterea contribuției acestor discipline la ridicarea conștiinței politice și moral-cetățenești a elevilor noștri. Propunerile pe care le voi face privesc locul și rolul ce trebuie rezervat în viitor filozofiei în procesul de educație marxist-leninistă a tineretului.

Așa cum am mai arătat și în articolul „Seminarul de filozofie și conștiința de sine a adolescentului” în „Revista de pedagogie” nr. 3/1971, în ciuda nebănuirilor dar, din păcate, nu întotdeauna și evidentelor virtuți formative ale filozofiei, pină acum, aceste reale posibilități de influențare ideolo-

gică ale obiectului nostru n-au depășit, de regulă, stadiul unor „deziderate”. Filozofiei — ca disciplină de învățămînt — i s-a rezervat un volum de timp ce o apropie de acela al obiectelor considerate de unii „dexterități”.

Noul plan de învățămînt pentru liceul de cultură generală, elaborat de Ministerul Învățămîntului și supus discuției anul trecut — imbinind stabilitatea cu suplețea, are și meritul de a realiza o mai armonioasă așezare a raportului dintre obiectele de cultură generală și restul disciplinelor școlare. Totodată, se prevede și o extindere a predării științelor sociale în liceu (în anul II — economie politică, două ore; în anul III — istoria filozofiei, două ore; urmînd ca în anul IV să se con-

siderate pe drept cuvînt indispensabile pentru formația generală a absolventului de liceu, să se ia în studiu — în vederea legiferării — și local și rolul esențialmente formativ în spirit comunist al filozofiei, respectiv al istoriei filozofiei universale, în care includ, se înțelege, și filozofia marxistă. În acest spirit am pledat atunci cînd am numit, în chip convențional, filozofia ca pe „cel de-al patrulea instrument” sau „limbajul cosmic al omului contemporan”, de nelipsit astăzi din bagajul intelectual al viitorilor cercetători sau specialiști, indiferent de domeniul în care vor lucra.

Lată de ce, aș mai face propunerea ca, în viitor, la examenul de bacalaureat, să figureze și filozofia printre

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

tinue predarea noțiunilor de socialism științific — o oră săptămînal, paralel cu predarea în același an a psihologiei — o oră la ambele secții; a logicii — o oră la uman — de ce nu și la real?).

Deoarece nu ne propunem să analizăm aici statutul tuturor disciplinelor sociale, ne mulțumim a face doar următoarea remarcă: n-ar fi oare mai indicat ca psihologia și logica să se predea încă în anul II? Cred că așa s-ar putea realiza o corelație organică cu restul disciplinelor social-umaniste.

Pe lângă elaborarea unor programe și manuale radical îmbunătățite (aspecte de conținut, metodică, stabilitate și suplețe, respectarea în fapt a cerințelor de consultare prealabilă a profesorilor de liceu etc.) ar fi oportun ca, alături de „cele trei instrumente” (matematica, limba maternă, limbile străine)

obiectele obligatorii la ambele secții. Acest examen va trebui să comporte însă, după noi, alți parametri decît cei din prezent. Pină acum, datorită alcătuirii cvasi-stereotipe a subiectelor — printr-o simplă transcriere pe bilet a titlurilor sau subtitlurilor din programa pentru examenul de bacalaureat sau cea de admitere în învățămîntul superior — se pune în evidență mai mult capacitatea de memorare mecanică a tezelor filozofiei marxist-leniniste decît înțelegerea esenței acestora.

Cred că noul sistem de examinare la filozofie ar putea să constea dintr-o singură probă scrisă, cu un subiect-eseu ales de candidat din mai multe variante. Formularea subiectelor va trebui să lase absolventului posibilitatea să arate într-adevăr ce cultură generală posedă, de cit spirit de discer-

nămînt și de opțiune dă dovadă. Într-un cuvînt, acest sistem va atesta reala configurație spirituală și trăinicia concepției despre lume pe care presupunem că a avut vreme să și-o însușească absolventul pe băncile școlii. Am depista astfel orizontul său moral-politic, aspirațiile și aptitudinile sale teoretice și praxiologice. În sfîrșit, am preveni astfel și pericolul buchiselii atît de nociv pentru formația spirituală a omului militant și creator la locul său de activitate.

Cu titlu pur orientativ, prezentăm câteva exemple de eventuale subiecte-eseu: „Integrare socială sau insingurare?”, „Despre demnitate”, „Dacă nu erau Marx și Engels mai aveam, oare, teoria socialismului științific?”, „Tineretea — contestare sau afirmare?”, „Suveranitatea se „dăruiește” sau se cucerește?”, „Cum întemeiem teza despre influențarea existenței sociale de către conștiință?”, „Încotro ne îndreptăm pașii după orele noastre de muncă?”, „De ce considerăm că munca este dimensiune esențialmente umană?”, „Despre legitimitatea istorică și activitatea conștientă a oamenilor”, „De ce filozofăm?”, „Nașterea socialistă și progresul” etc.

Este de la sine înțeles, că răspunsurile la toate acestea presupun predarea sistematică și prealabilă, ca obiect distinct, a istoriei filozofiei, alături de celelalte discipline umanist-științifice, fiindcă numai după aceea putem spera în înțelegerea esenței și spiritului revoluționar al filozofiei marxiste, a corelației ei cu cultura și civilizația universală. Este necesară — imperioasă chiar — parcurgerea prealabilă a istoriei filozofiei universale dacă vrem ca elevii noștri să înțeleagă în ce constă saltul săvîrșit de marxism pe planul gîndirii. Numai așa ei vor trăi nu numai în plan rațional, ci și emoțional adevărurile acestei filozofii, numai așa vom putea crea convingeri trainice cu privire la inconsistența unor curente sau tendințe filozofice idealiste, mecaniciste etc.

Am prezentat doar câteva păreri cu privire la îmbunătățirea aportului acestei discipline în balanța formării unor personalități multilaterale și militante — pîrgii de nădejde în înfăptuirea cauzei partidului. Desigur, noi toți, oamenii școlii, trebuie să ne privim critic întreaga activitate, ca de altfel întregul sistem de pregătire a tinerei generații — în care filozofia ocupă un rol important — pentru a putea aduce corectivele pe care partidul le așteaptă în domeniul pregătirii și educației tineretului.

Prof. IULIAN IONASCU
Liceul „Dr. Petru Groza” București

În ansamblul activității instructiv-educative a profesorilor care predau științele sociale un loc și o pondere mult sporită trebuie să dobîndească problemele majore ale formării elevilor în spiritul eticii comuniste, al umanismului socialist. Munca profesorilor de științe sociale se cere să fie îndreptată spre o mai eficientă valorificare a inepuizabilelor resurse formativ-educative de care le conține vasta tematică a cultivării patriotismului la elevi și, în mod deosebit, cea referitoare la cultivarea sentimentului demnității naționale, a respectului, dragostei și aprecierii față de propriile noastre realizări și față de potențialul nostru național. Toate acestea corelate, evident, cu educarea elevilor în spiritul internaționalismului, al respectului și prieteniei între popoare și al combaterii cosmopolitismului și manifestărilor concrete ale acestuia. Întărirea caracterului formativ al predării științelor sociale este strîns corelată cu autenticizarea predării. Aceasta presupune, înainte de toate, luarea în considerare a realităților sociale contemporane cu care tinăra generație se confruntă și formularea unor răspunsuri clare, precise, rigurose argumentate, la problemele pe care tineretul și le pune, pentru că, numai pe această bază el poate fi ajutat să descifreze singur ceea ce reprezintă valoare autentică și ceea ce este falsă valoare, să distingă între ceea ce este util și în concordanță cu eforturile noastre spre civilizație și cultură și ceea ce este fals, perimat, retrograd, în opo-

ziție cu aceste eforturi. Sigur că prezența științelor sociale în soluționarea complexelor probleme privind formarea elevilor în spiritul muncii, al respectului și dragostei față de producătorii bunurilor materiale și spirituale este nu numai de dorit ci și imperios necesară.

Fiind chemați să contribuie hotărîtor la formarea concepției despre lume a tineretului studios, profesorilor de științe sociale le incumbă sarcini specifice deosebite, privitoare la înrădăcinarea în conștiința acestuia a sentimentului de responsabilitate față de clasa muncitoare, față de întregul nostru popor care muncește cu abnegație și hotărîre pentru a-și crea condiții excepționale de pregătire și educare. Măsură eficienței muncii desfășurate în această direcție va fi dată de felul în care tineretul nostru studios se va angaja să militeze activ pentru construcția socialismului în patria noastră, să muncească cu pricepere și pasiune în fabrici, pe ogoare, în instituțiile de învățămînt și unitățile științifice.

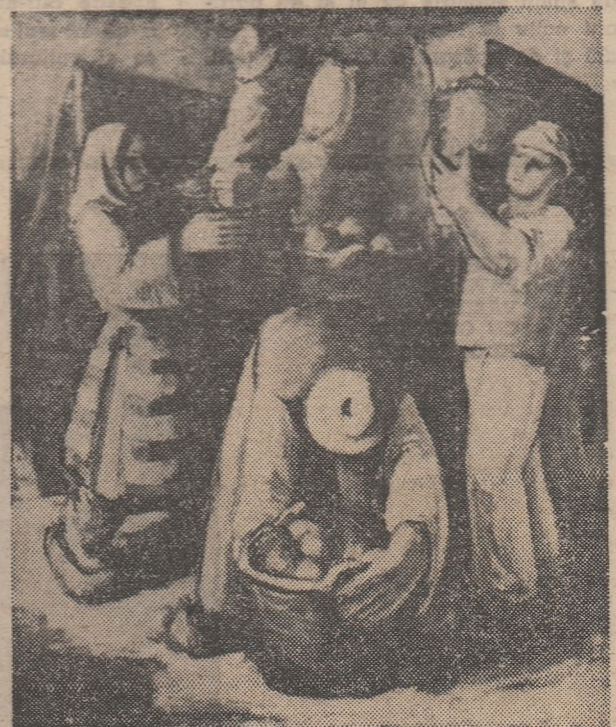
Numai în acest fel noi, educatorii, angajați de pe poziții ferme, partinice, vom putea face ca întreaga activitate de educație comunistă din școli și facultăți să dobîndească sensurile preconizate de partid, să capete noi dimensiuni, astfel încît să ne achităm cu cinste de înaltă misiune politică și socială cu care ne-a investit partidul.

Lector univ. ȘT. COSTEA

CHIPUL
PATRIEI
VĂZUT
CU OCHI
DE
ADOLESCENT

Colto Onisn
(Baia Mare)

„Recolta”

„Racordarea trecutului la necesitățile prezentului — o cerință a spiritului militant care trebuie să străbată lecția”

Înțelegerea marxist-leninistă a istoriei face parte integrantă din teoria revoluționară care luminează drumul înainte al popoarelor. Cunoașterea istoriei, nu atât prin date cronologice seci, ci mai ales prin învățămintele ei, dovedește capacitatea creatoare și de luptă a popoarelor, arată că progresul istoric este de neînviș. „Valoarea unei istorii cu adevărat științifice — sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea justă, constituind astfel o oglindă a conștiinței de sine a poporului, a claselor, înmănușând experiența de viață și de luptă a maselor și conducătorilor”. Redarea bogăției de conținut a istoriei cu scopul de a instrui și a educa generațiile de tineri în spiritul dragostei pentru făuritorii istoriei este marea datorie a dascălilor.

A slăbi interesul pentru cunoașterea istoriei, a istoriei naționale mai ales, înseamnă a te înstrăina de propriul popor, de tradițiile sale de luptă pentru libertate socială și independență națională, de creația sa culturală și artistică, de eforturile lui prezente de a se ridica prin muncă pe culmile înalte ale progresului și civilizației.

Racordarea trecutului la necesitățile prezentului constituie o cerință a spiritului militant care trebuie să străbată lecția, prelegerea sau conferința de istorie. Se va înțelege, astfel, continuitatea în zilele noastre, pe o treaptă superioară, în concordanță cu nevoile societății noi socialiste multilaterale dezvoltate, a tradițiilor progresiste ale istoriei noastre.

Istoria a conferit poporului român valori și drepturi de care el a fost conștient și pe care le-a apărat cu sacrificii enorme. În procesul de creare a bunurilor materiale și spirituale, în lupta pentru libertate socială și independență națională, s-a întărit sentimentul patriotic, a crescut coeziunea internă, s-a dezvoltat unitatea de gândire și simțire a maselor populare.

Infrățite cu românii în efortul de a crea să crească rodul pământului, în munca grea de punere în valoare a bogățiilor acestuia, în strădania creatoare de avuție spirituală, populațiile de alte naționalități, ce trăiau alături de români și împărtășeau soarta lor, s-au simțit solidare cu ei și au participat activ la lupta de eliberare socială și de apărare a fruntariilor țării.

Această luptă comună demonstrează că dincolo de uneltirile asupritorilor, dincolo de interesele lor de dezbinare, pentru a exploata cu mai multă ușurință, se încheaga în focul marilor înclăștrări sociale și de apărare a țării unitatea de interese a maselor populare, indiferent de apartenența etnică, se crea o tradiție de solidaritate puternică între ele. Pentru orice cetățean de azi, oricât de mică ar fi inițierea lui în istoria patriei, marile răscoale țărănești din Transilvania, răscoala de la Boblna, războiul țărănesc de sub conducerea lui Gh. Doja sau răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan simbolizează momente din șirul acțiunilor de luptă comune dusă de poporul român și de naționalitățile conlocuitoare pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, pentru libertate socială. Preluată de mișcarea muncitorească și adăugându-i-se sensuri noi, această tradiție, izvor de înțelepciune acumulată secole de-a rândul, a fost valorificată și spiritul ei ridicat ca principiu în politica Partidului Comunist Român de realizare și întărire a unității moral-politice a maselor populare din România.

Educația patriotică nu poate fi făcută numai prin cunoașterea marilor fapte și fenomene din trecut mai departat. Prezentul oferă și el un registru bogat și variat de fapte care se ridică la adevărate acte de eroism săvârșite cu dăruire de sine de mil și mil de constructori în opera de edificare socialistă, acte care prin măreția lor stau alături de faptele de eroism pe cimpul de luptă.

În condițiile extraordinarului avânt tehnico-științific ce caracterizează zilele noastre, poporul român se dovedește — ca urmare a transformărilor social-politice ce au deschis cimpul larg de afirmare a tot ce este valoare autentică a acestui neam — apt să-și adapteze munca la noul „tempo” al progresului omenirii. El se dovedește capabil să-și însușească produsele științei și ale civilizației universale, să se impună prin creații originale, prin ingeniozitatea și talentul fiilor lui, prin capacitatea de a folosi, în interesul țării, marile cuceriri tehnico-științifice. Înăfășurarea nouă pe care o îmbracă țara, înregistrarea în cronica epocii noastre într-un ritm rapid, neobișnuit, a atîtor realizări industriale, economice și culturale creează un sentiment

tonic de mîndrie patriotică, un important stimulent de noi înfăptuiri, de permanente depășiri.

Istoria mai departată sau cea pe care o făurim azi, înțeleasă prin prisma concepției științifice, marxist-leniniste, face să crească conștiința poporului român de ceea ce el a însemnat în trecut, să fie în tot mai mare măsură conștient de ce este și realizează în prezent și să întrevadă, de

pe pista construcției socialiste de artă ce poate fi în viitor. „Fără acest trecut — se exprima lapidar, în termenii de mare profunzime de gândire secretarul general al Partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — n-ar exista aici prezentul și n-am putea făuri nici viitorul”.

ȘT. ȘTEFĂNESCU
director al Institutului de Istorie
„N. Iorga”

„Semnele realizărilor fiecărei generații stau ca un îndemn în fața generațiilor viitoare”

Socot că atunci cînd a definit istoria drept „cea dintîi carte a unei nații”, N. Bălcescu s-a gândit și la caracterul formativ al acestei științe. Bălcescu a scris istorie, dar nu ca o erudiție seacă ori înșirare de nume și date într-o povărușă de memorie, ci a pornit de la gîndul că în istorie „sînt suveniruri care trebuie neîncetat chemate în memoria poporului pentru a-i sluji de termen de comparație între starea lui prezentă și trecutul său glorios”. Că trecutul, cu luminile și umbrele lui, încă din geneza oricărui popor, se înlanțuie cu prezentul și-și scapără farurile asupra viitorului, străbătîndu-i cețurile și incertitudinile. În acest spirit a scris o seamă de opere și azi izvoritoare de fierbinte dragoste de patrie și de popor. M. Kogălniceanu se rostea invocînd trecutul: „Istoria românească mai ales să ne fie cartea de căpătenie și să ne fie paladiul naționalității noastre. Într-însa vom învăța ce am făcut și ce mai avem să facem; printr-însa vom prevedea viitorul, printr-însa vom fi români, căci istoria este măsura sau metrul prin care se poate ști dacă un popor propășește sau dacă se înapoiază”.

Mai mult ca în orice știință formativă, în istorie *exempla docent*. Munca și strădania înaintașilor au așezat temelii economice și culturale spirituale pe care noi edificăm azi socialismul. Din truda și priceperea înaintașilor, au ieșit orașele și satele, operele artiștilor și cîntările cele slăvite ale baladelor și doinelor.

Asupra tineretului istoria are, totdeauna, un efect puternic. Faptele strămoșilor îi impresionează, îi însuflețesc, le stîrnesc curiozitatea și dorința de a-i imita.

Dar nu numai faptele desfășurate în trecut îndepărtat sînt chemate să ajute formarea spirituală a cetățenilor. Istoria nouă și cea foarte nouă este, după a noastră părere, încă mai necesară și mai eficientă. O istorie locală, de pildă, oricît de modestă, dacă scoate în evidență, comparativ, cum arătau

locurile și lucrurile cu un veac sau chiar cu un deceniu înainte, dacă ține să semnaleze cît s-a construit, cît s-a transformat prin efortul și vrednicia oamenilor, nu se poate ca asemenea informații, asemenea cunoștințe să nu opereze asupra spiritului noilor generații, să nu le trezească mîndria, să nu le întrefînă demnitatea și să nu-i însuflească în munca lor de a construi și mai mult, și mai bine, și mai frumos. O simplă excursie cu temă istorică în Cluj și-n împrejurimi, în Suceava sau pe Valea Bistriței, în regiunea Porților de Fier sau pe valea Oltului, de la Cozia pînă la izvoarele Lotrului, imprimă un șir de impresii de neuitat și zămislește în conștiințe un legitim și sănătos optimism. Noi, urmașii celor care au zidit operele artistice din centrul Clujului sau cele de la Cozia, înălțăm azi, continuînd, altele noi de-o măreție și originalitate specifice vremii și orînduirii în care trăim și pe care o construim, vreme și orînduire pe care tocmai prin aceste creații o facem să se impună, să devină ea însăși istorie și desigur să rămînă în istorie.

La fel putem grăi și despre spiritul de jertfă al omului vremii noastre. Neputînd celor care au cucerit, cu singele lor, independența patriei, ai celor care s-au apărat eroic în bătălia de la Mărășești și au înfăptuit unirea din 1918, au dovedit un splendid eroism în lupta împotriva exploatării burgheze, în lupta împotriva fascismului, în bătălia împotriva hitleriștilor. Lupta social-politică, munca de construcție, de îmbogățire și înfrumusețare a patriei intră cu fiecare zi în istorie. Paginile scrise cu semnele realizărilor fiecărei generații stau ca un îndemn în fața generațiilor viitoare. Stau la îndemina viitorului ca istorie, cu un puternic caracter formativ.

Istoria nu-i numai o știință. Nu-i numai un obiect de studiu. Ci un bogat, nelimitat de bogat izvor de învățăminte. Și aceste învățăminte au și un specific conținut afectiv. Ele se adresează nu numai minții, ci și inimii. Din acest punct de vedere istoria se ase-

CHIPUL
PATRIEI
VĂZUT
CU OCHI DE
ADOLESCENT

Ana Hirschfeld (Tg. Mureș)

„Frăție”

mână și se conjugă cu literatura națională, cu arta și muzica creată de-a lungul veacului de cei mai talentați fii ai poporului.

Istoria este un neprețuit instrument formativ. Dar „trebuie să redăm istoria așa cum este ea — și din aceasta nu avem decât de câștigat! spune tovarășul Nicolae Ceaușescu. Să facem ca oamenii să cunoască și să înțeleagă cum trebuie istoria“.

Deci, să studiem și să învățăm istoria, ca să ne formăm pe noi înșine cât mai

puternici sufletește, cât mai pricepuți, cât mai încrezători în forțele noastre, cât mai îndrăgostiți de popor și de patrie, și de conducerea lor. Și astfel, pregătiți și conduși, să forjăm noua istorie, veșnică istorie a poporului și a patriei. O istorie care să ne reprezinte în ce avem noi mai bun, mai vrednic, mai pilduitor, mai reprezentativ pentru generațiile care vin. Înviind din istorie, să facem o istorie demnă a fi pildă pentru istoria viitoare.

DUMITRU ALMAȘ

„Să gândim lecțiile la nivelul unor sporite exigențe, să aducem îmbunătățiri profunde în activitatea noastră didactică“

Noile documente de partid, care izvorăsc din cerințele dezvoltării societății noastre, din exigențele actuale față de frontul ideologic și cultural-educativ, ne dau o orientare clară asupra problematicii pe care o ridică fenomenul educațional în unitățile școlare. Trebuie să recunoaștem deschis că deși eram într-o anumită măsură conștienți de unele lipsuri existente în munca de educație a tineretului, am acționat prea puțin pentru a le îndrepta. Consider că se impune, din partea noastră, a educatorilor o înțelegere mult mai profundă a rolului formativ-educativ al istoriei, ca știință socială.

Așa cum rezultă din expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, ne revine obligația ca prin lecțiile de istorie să explicăm elevilor în mod mai convingător condițiile de viață și de muncă din trecut, să evocăm tradițiile de luptă ale partidului și poporului.

Pe bună dreptate secretarul general al partidului atrage atenția asupra necesității ca educația patriotică și internaționalistă să constituie un tot unitar. Ne revine răspunderea de a folosi orice prilej pentru a educa elevii în spiritul dragostei față de patrie, al hotărârii de a fi gata în orice moment să apere cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea patriei. De asemenea, trebuie să ne preocupăm mai mult de a educa pe elevi în spiritul prieteniei între toți tinerii, indiferent de naționalitate, în spiritul solidarității internaționaliste cu tineretul muncitoresc, revoluționar din toată lumea.

Este necesar să căutăm mai mult decât pînă acum ca elevii să înțeleagă că revoluția socialistă, construcția socialistă în țara noastră sînt în plină desfășurare, că înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate cere spirit de abnegație, sacrificii, eforturi neobosite care să reflecteze prin fapte devotamentul față de cauza socialismului.

Pline de învățăminte pentru elevi sînt tradițiile de muncă ale poporului, inclusiv ale tineretului.

Cunoscînd acestea, ei vor înțelege și

vor prețui mai mult trecutul, vor pricepe și mai bine aspirațiile noastre contemporane, se vor integra mai ușor în viața socială, în activitatea productivă. Prin lecțiile de istorie contemporană a României vom ilustra mai mult marelui efort cretor, ingeniozitatea și hărnicia cu care poporul român, sub conducerea Partidului comunist, a obținut victorii de răsunet în construcția socialistă.

Recentele documente de partid ne obligă să ne gândim lecțiile la nivelul unor sporite exigențe, să aducem îmbunătățiri profunde în activitatea noastră didactică, să ne preocupăm de perfecționarea formelor și metodelor noastre de muncă, în așa fel încît să influențăm mai mult gîndirea și inima elevilor, să exercităm o iniriire mai puternică asupra conștiinței lor.

Pe baza unui program orientativ de perspectivă, elaborat la nivelul municipiului București, fiecare unitate școlară va antrena elevii în cunoașterea sistematică a cartierului, sectorului municipiului, a țării, astfel încît la absolvirea unui ciclu de învățămînt aceștia să aibă o privire de ansamblu asupra frumuseților și bogățiilor țării, a monumentelor și locurilor istorice, a realizărilor poporului sub conducerea partidului în anii construcției socialiste. Folosim în acest sens experiența dobîndită cu prilejul organizării acțiunilor în întîmpinarea aniversării semicentenarului Partidului.

Începînd cu anul școlar 1971-1972, în municipiul București se vor extinde, diversifica și permanentiza acele activități cu caracter patriotic care angajează un număr mare de elevi: evocări în locuri istorice bucureștene, expediții la locuri și monumente din împrejurimile orașului București sau din țară, concursuri, îngrijirea monumentelor.

Studierea profundă a documentelor de partid va da prilejul fiecărui profesor de istorie să găsească noi și noi valențe educative disciplinei pe care o predă, să descopere noi căi eficiente de îmbunătățire a muncii de educare a tinerei generații.

PROF. GH. SMARANDACHE

Inspectoratul școlar al Municipiului București

„Accent mai mare pe sinteze, pe interpretarea fenomenelor social-politice“

Documentele recente de partid adoptate și amplu dezbătute de partid și întregul nostru popor constituie pentru școală, pentru educatori și în mod deosebit pentru noi cei care predăm științele sociale un bogat tezaur de idei, un prețios îndreptar în munca de educare a tineretului școlar în spiritul concepției marxist-leniniste; ele reprezintă un imbold și o îndatorire de a ridica procesul instructiv-educativ pe o treaptă superioară.

Ca profesor de istorie care predau în liceul de cultură generală, aș vrea să fac câteva sugestii pentru îmbunătățirea predării acestei discipline atât de importante în opera de formare a elevilor.

Cred, în primul rînd, că va trebui să reexaminăm așezarea istoriei în ansamblul disciplinelor școlare și în mod particular în contextul celor sociale. Cred că va trebui să menținem, iar în unele locuri să sporim, numărul de ore pe săptămînă atribuite predării istoriei în programa claselor IX-XII de liceu. Spun aceasta deoarece viitoarea programă a liceului de cultură generală sugerează o scădere a numărului de ore la clasa a IX-a și a XII-a la secțiile uman și real. Mai mult chiar, la clasa a IX-a la secția reală, dacă am reținut bine, în programa viitoare se prevede renunțarea la disciplina istoriei. Socot, de asemenea, că este insuficient numărul de o ore pe săptămînă (cît este prevăzut în actuala programă și cît prevede și programa pentru anul școlar viitor) pentru predarea istoriei medii la clasa a X-a. Cred că ar trebui sporit

numărul la 2 ore săptămînal. La fel, consider că va trebui menținut numărul de 3 ore — pentru amîndouă secțiile — afectate predării istoriei de la clasa a XII-a.

O altă problemă pe care predarea istoriei o ridică profesorului la catedră (și care creează unele mici dificultăți) este îmbunătățirea concordanței între programă și manual la anumite teme. Se observă astfel un dezacord între programă și manualul de clasa a X-a în două sensuri: fie că programa enunță lapidar tema, iar manualul o dezvoltă amplu, fie că tema nu figurează în programă, iar manualul o discută. În ce privește manualul de clasa a XII-a cred că ar fi necesară o revedere a manualului în sensul redactării mai sintetice a unor teme, pentru a se evita excesul de factologie. Să se pună accent mai mare pe sinteze, pe interpretarea fenomenelor social-politice și ideologice.

Un alt element care poate îngreuna buna desfășurare a muncii la catedră a profesorului de istorie este absența — tot mai acut resimțită a unor culegeri de documente și izvoare din istoria României care să fie prezentate la nivelul de înțelegere a elevilor de liceu sau al școlii generale.

Tot la acest capitol menționez necesitatea urgentării tipării Atlasului istoric, ca și a hărților istorice, indispensabile unei bune predări a acestei discipline la toate nivelurile școlii de cultură generală.

Prof. GHEORGHE MURĂRAȘU
Liceul nr. 42, București

CONTROLUL ȘI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂȚII INSTRUCTIV EDUCATIVE DIN ȘCOALĂ (III)

Convorbirea directorului cu profesorii asistați la lecții

Asistînd la un număr de 3-5 lecții, după caz, directorul programează convorbirea ce urmează să aibă loc cu profesorul asistat. La această convorbire participă numai directorul și profesorul vizitat la clasă, iar în cazul în care directorul a fost însoțit de șeful de catedră sau un alt profesor de specialitate, va lua parte și acesta.

Pentru reușita discuției este necesar să se pregătească atît profesorul asistat cît și directorul care a efectuat controlul. Directorului i se recomandă să revadă datele cu privire la convorbirea anterioară, să-și stabilească problemele pe care dorește să le ridice în fața profesorului, să se gîndească la eventualele soluții posibile și la atitudinea ce trebuie să o adopte.

Convorbirea va porni de la ideea că ambele părți au intenția de a discuta în mod deschis și sincer, de a găsi cele mai bune soluții și a hotărî ce trebuie făcut.

Directorul și profesorul trebuie să-și asume răspunderea eficienței convorbirii. În acest scop, ei vor stabili de la bun început problemele — asupra cărora urmează să se poarte discuția. Atît directorul cît și profesorul trebuie să dețină date precise și dovezi necesare în cursul discuției.

Directorul care are funcția reală de conducere va manifesta atenția cuvenită față de profesori, pentru a nu le crea acestora un sentiment de inferioritate și nesiguranță. Este vorba de confruntarea unor puncte de vedere care trebuie argumentate și susținute cu date, iar pînă la urmă problemele puse în discuție, în măsura posibilităților, să fie rezolvate.

Se recomandă ca directorul să dovedească mult tact, să nu jignească. Fiecare profesor se consideră un bun specialist; unii sînt mai susceptibili, alții mai puțin autocritici, or, directorul trebuie să găsească limbajul și formele cele mai potrivite pentru ca discuția să-și poată atinge scopul. Directorul va fi atent știind că un profesor începător, de multe ori timid, nu poate fi tratat la fel ca un profesor cu vechime în muncă. Sinceritatea, calmul și judecata obiectivă sînt indispensabile unei soluționări adecvate a situației discutate.

Convorbirea începe, de regulă, prin cuvîntul profesorului care prezintă o scurtă analiză a lecției, în care arată scopul pe care și l-a propus în lecție, metodele pe care le-a folosit, rezultatele obținute, părțile mai reușite ale predării, precum și neajunsurile care s-au manifestat, greutățile întîmpinate etc. În cuvîntul său, directorul, indiferent de obiectivele urmărite în cursul asistenței, este indicat să privească în ansamblu lecția, desigur, insistînd mai mult asupra problemelor stabilite. În funcție de calitatea și de reușita lecției, directorul va eviden-

ția, în primul rînd părțile pozitive ale lecției și chiar în cazul cînd acestea sînt mai puține va insista asupra lor.

În însoțirea părților critice ale lecției, directorul se va opri în primul rînd la aspectele care au fost sesizate de către profesor, insistînd asupra cauzelor care au determinat aceste lipsuri, și numai în al doilea rînd va mai prezenta și alte neajunsuri ale lecției. Acest mod de gradare a problemelor, mai ales a celor negative, face ca profesorul să primească mai ușor insuccesele muncii sale, desigur atunci cînd se pune astfel problema. În timpul analizei, fiecare neajuns semnalat, după ce i-au fost arătate cauzele, va fi însoțit de recomandări și sfaturi din partea directorului.

La încheierea convorbirii vor fi rezumate de comun acord: a) aspectele pozitive principale; b) neajunsurile; c) recomandări pentru viitor. Rezumatul analizei urmează să fie trecut de către director în registrul școlii de asistențe la ore. Menționăm că, pe baza unui experiment pe care l-am întreprins într-un număr de licee din Capitală, privind aprecierea activității personalului didactic, acest registru se află în curs de generalizare pe întreaga țară. În cadrul acestui registru i se rezervă fiecărui membru al corpului didactic o partidă, în care sînt trecute cu regularitate, de către membrii colectivului de conducere a școlii, concluziile asistențelor la ore. La sfîrșitul anului școlar, pe baza acestor date consemnate în registru și a altor rezultate privind activitatea în afară de clasă, directorul școlii întocmește o caracterizare pentru fiecare profesor, care urmează să fie atașată la „Statul personal“, și să devină un act oficial.

În organizarea și conducerea acestor convorbiri, directorul, care în cele mai multe cazuri este un profesor cu o bogată experiență, se va îngriji ca fiecare profesor să plece cu un sentiment de deplină respect față de sine însuși, chiar dacă a fost nevoit să-și prezinte anumite aspecte negative ale activității și comportamentului său în timpul lecțiilor asistate, cu încredere în forțele sale și cu dorința de a se auto-perfecționa. O deosebită atenție se cere să fie manifestată față de cadrele tinere, începătoare, care au nevoie atît de îndrumare din partea directorului cît și de încurajare și stimulare.

Directorul cîștigă mult și nu pierde nimic, dacă reduce pe cît posibil distanța ce există de obicei între conducător și profesor. Atitudinea prietenească, de promovare a egalității este mult mai indicată și utilă, decît una care reamînteste mereu interlocutorului: „Eu sînt directorul și nu cumva să uiți aceasta“. Atît directorul cît și profesorul trebuie să înceapă convorbirea cu intenția fermă de a comunica în mod deschis și sincer, iar la încheiere să plece cu intenția de a pune în aplicare hotărîrile luate.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

Material didactic pentru noul an școlar

PERFECTIONAREA

14.000 de învățători și educatoare

O ARIE MAI CUPRINZĂTOARE

O cerință esențială în formarea multilaterală a tinerii generații, subliniată pregnant în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta consfătuire de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative o constituie perfecționarea continuă a membrilor corpului didactic ca specialiști în disciplina științifică pe care o predau și ca educatori. În această privință, o deosebită răspundere revine acțiunilor de perfecționare a personalului didactic din învățământul de cultură generală, organizate în lumina Legii învățământului și a Statutului personalului didactic și a căror desfășurare este concentrată și în timpul vacanței de vară.

Printre formele de perfecționare care au loc în prezent, un rol important îndeplinesc cursurile cu profesorii care predau limbile moderne — engleză, franceză, germană, rusă — care se desfășoară la Brașov, aflându-se la cea de a zecea ediție. În momentul deschiderii acestor cursuri erau adoptate importante documente de partid care evidențiază rolul și locul științelor sociale și, în genere, al disciplinelor cu profil ideologic în formarea conștiinței comuniste. Conducerea Institutului central de perfecționare a personalului didactic, dându-și totala adăziune la ideile cuprinse în expunerea secretarului general al partidului a luat, operativ, cu ajutorul Direcției generale pedagogice a învățământului de cultură generală și la indicația conducerii ministerului, măsurile corespunzătoare pentru introducerea în cadrul acestor cursuri a prelegerilor cu conținut ideologic, care vor ocupa o treime din volumul activităților programate, fiind expuse de lectori desemnați de secția de propagandă a Comitetului Central. Importanța acestei orientări a cursurilor a fost scoasă în evidență încă de la deschiderea lor, prilej în care s-a arătat că unul din obiectivele centrale ale perfecționării formației cadrelor didactice care predau limbile moderne este dezvoltarea capacității acestora de a forma conștiința morală socialistă a elevilor, prin asimilarea marilor valori ale culturii mondiale.

Un ghid de înaltă valoare teoretică și practică în orientarea ideologică generală a cursurilor noastre este și indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu privind necesitatea primordială a formării și dezvoltării concepției științifice marxist-leniniste despre lume și viață și a dezvoltării, pe temeiul acestei concepții, a conștiinței socialiste a elevilor, ducând o luptă necruțătoare cu orice formă de ploconire în fața sistemului de viață burghez care, precum se știe, chiar în țările industriale cele mai avansate ale sistemului capitalist, este zguduit de profunde contradicții. Reexaminăm în această lumină, toate planurile și programele de perfecționare atât ale acțiunilor din această vară cât și ale celor care vor fi întreprinse în viitorul an școlar, astfel încât ele să asigure pregătirea cadrelor didactice în deplina accepțiune a nobilei funcții de educator.

În aceeași ordine de idei se cuvine amintit că, la începutul lunii iulie, Institutul central de perfecționare a organizat la București un curs special cu 400 de lectori care urmează, în continuare, să asigure, în toate județele țării, desfășurarea cursurilor de perfecționare ale educatoarelor și învățătorilor, ce vor începe la sfârșitul lunii august. Ținând seama de amploarea acestor cursuri — care chiar din această primă etapă vor cuprinde circa 14.000 de participanți — I.C.P.P.D. și filialele sale au înțeles să acorde tot sprijinul reușitei acțiunii, deși în conformitate cu Statutul personalului didactic răspunderea perfecționării învățătorilor și educatoarelor revine inspectoratelor școlare județene. Bineînțeles, că pentru asigurarea nivelului corespunzător al prelegerilor cu caracter ideologic, inspectoratele școlare județene vor face apel, prin secțiile de propagandă ale comitetelor județene P.C.R., la cei mai valoroși activiști ai partidului, potrivit prețioaselor indicații date de secretarul general al partidului.

În ansamblul acțiunii de pregătire ideologică a cadrelor didactice, integrată perfecționării lor multilaterale, se va acorda, desigur, o atenție specială abordării acelor probleme teoretice care preocupă în mod deosebit partidul în actuala etapă, cum ar fi fundamentarea și explicarea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, problemele creșterii rolului conducător al partidului în toate sferile vieții sociale, ale dezvoltării conștiinței socialiste, umanismului și democrației socialiste, ale relațiilor internaționale și dezvoltării mișcării comuniste și muncitorești mondiale etc.

Sintem convinși că prin completarea perfecționării formației profesorilor ca educatori, ca militanți pentru triumful ideilor comuniste, înzestrați cu un nivel politico-ideologic ridicat va crește eficiența generală a învățământului românesc și contribuția lui la formarea tinerii generații, angajată ferm în opera de construire a socialismului și comunismului.

Prof. dr. doc. DIMITRIE TODORAN
rectorul Institutului central
de perfecționare a personalului didactic

În prima decadă a lunii iulie a.c., Institutul central de perfecționare a personalului didactic a organizat la București un curs central de pregătire a peste 400 de lectori care vor desfășura activitățile didactice la cursurile de perfecționare a educatoarelor și învățătorilor, ce se vor organiza în această vară în toate județele țării. Acțiunea respectivă marchează o etapă importantă în perfecționarea învățătorilor și educatoarelor — unul dintre detașamentele cele mai numeroase ale corpului nostru didactic, investit cu mari responsabilități pedagogice și angajat plenar în localitățile unde funcționează, în activitatea social-culturală și educativă, pentru îmbogățirea vieții spirituale a populației, pentru formarea conștiinței socialiste a maselor.

Ceea ce se formează și se clădește pe traiectoria instruirii și educării omului, în primele patru clase ale învățământului general și, chiar mai devreme, în instituțiile preșcolare, prefigurează succesele școlare pe toate treptele, performanțele în orice profesie, liniile de comportament în viață. De aceea, perfecționarea învățătorilor și educatoarelor se înscrie într-o perspectivă mai largă, răstrângându-se asupra învățământului în ansamblul său, contribuind la realizarea obiectivelor sale finale.

Perfecționarea învățătorilor și educatoarelor constituie o sarcină directă a inspectoratelor școlare, pe care o realizează prin liceele pedagogice, potrivit principiului general că, instituția care a pregătit cadrele didactice să asigure în continuare și perfecționarea lor. Exercițiul acestei atribuții de către inspectoratele școlare județene nu exclude, ci dimpotrivă, presupune o coordonare și îndrumare pe plan central.

Programa de studiu individual și, respectiv, programa etapei cu frecvență (a cursurilor), elaborate pe baza unei largi consultări cu învățătorii și educatoarele, inspectorii din cadrul inspectoratelor școlare, specialiști din diverse domenii care se circumscriu în profilul pregătirii și perfecționării educatoarelor și învățătorilor, precum și cursul de pregătire

re a lectorilor organizat pe plan central, au urmărit să asigure o orientare și o concepție unitară acestei acțiuni. Obiectivul ei final este să, determine lărgirea viziunii învățătorilor și educatoarelor asupra muncii pe care o desfășoară instituțiile școlare și preșcolare, dezvoltarea receptivității pentru tot ce este nou, înaintat și cu valoare de eficiență, de optimizare în domeniul conținutului învățământului, a metodelor, tehnicilor didactice și a formelor de organizare a influenței educative așa cum se situează toate acestea la nivelul realizărilor contemporane ale științei și practicii educaționale din țara noastră și pe plan mondial.

Aceste idei novatoare în desfășurarea muncii didactice nu pot rodi, nu pot fi fructificate și nici n-ar putea contribui la realizarea scopurilor școlii noastre dacă nu s-ar greșa, dacă nu ar fi puternic susținute și luminate de concepția științifică despre lume, de ideologia partidului nostru, de țelurile sale politice. Educația tinerii generații, pregătirea ei pentru a continua și ridica pe noi culmi opera eroică de construcție a unei ordini sociale înfăptuită de poporul nostru sub conducerea partidului este țelul final al școlii noastre de toate gradele și tipurile. Știința, care mai mult decât oricare altă, fructifică gândirea, direcționează activitatea practică, generează încredere, siguranță, perseverență și pasiune în atingerea scopurilor este marxism-leninismul. Ea oferă oamenilor cunoașterea legilor generale de dezvoltare a lumii, pe baza cărora ei pot acționa și transforma conștient natura, societatea, lumea, în concordanță cu cerințele obiective ale progresului social.

Indicația dată de secretarul general al partidului nostru care arată că „o treime din programele cursurilor de vară de pregătire a cadrelor didactice va fi dedicată informării politice și dezbaterilor pe probleme ideologice și educative” evidențiază importanța acordată de partidul nostru pregătirii și perfecționării educatoarelor pentru ca ei să-și poată îndeplini misiunea încredințată de popor, de partid, să înțeleagă cât mai profund această misiune. Școala noastră nu face orice educație, ci educație comunistă, ea nu formează un om în general, ci pe cetățeanul patriei noastre socialiste — om cult, luminat, dezvoltat multilateral, devotat fără margini cauzei partidului nostru, idealurilor sale nobile, patriot înfălcărat și militant activ pentru fătura lor.

Cursurile județene din această vară vor cuprinde peste 14.000 de învățători și educatoare numărându-se printre primele cursuri care vor beneficia de această înțeleaptă și clarvăzătoare orientare, oferind participanților posibilități în plus de a-și însuși inepuizabilele învățăminte pe care întregul popor și le însușește din propunerile prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în vederea îmbunătățirii activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, adoptate în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și din ampla expunere făcută de secretarul general al partidului la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative.

Conf. univ. dr.
EUG. BLIDEANU

PANORAMIC

Studiu în bibliotecă

PERSONALULUI DIDACTIC

Cursurile și taberele de vară ale societăților științifice

● Fizică-chimie

Societatea de fizică și chimie s-a grăbit anul acesta și, înaintea altor societăți similare, și-a început, ba chiar și-a terminat la ora aceasta, cursurile de vară.

Acestea au avut loc la Timișoara și Iași între 1 și 8 iulie. Discuția purtată cu prof. **Petrut Mișu**, secretar general al Societății de fizică și chimie, a evidențiat faptul că ambele cursuri au avut ca obiectiv informarea profesorilor de liceu asupra ultimelor noutăți din domeniul fizicii și crearea posibilităților ca aceștia să poată lucra efectiv cu aparatură de laborator modernă.

S-a insistat asupra aplicabilității tehnice a cunoștințelor teoretice și asupra eficienței lor în economia națională, asupra contribuției fizicii românești la dezvoltarea generală a științelor fizice.

Cursurile de la Timișoara au avut ca temă principală „Semiconductorii și circuitele electrice”, fiind tratate, printre altele, elemente de fizică a semiconductoarelor, dispozitive semiconductoare, măsurarea unor mărimi neelectrice prin metodele electrice, elemente de electronică a frecvențelor înalte.

La Iași tema cursului a fost „Problemele fundamentale ale

electricității” în cadrul căreia au fost discutate probleme actuale în microelectronică, utilizarea tehnologiei didactice moderne în predarea lecțiilor de fizică și s-au efectuat lucrări de laborator în domeniul electronicii.

Eficiența acestor cursuri apare însă mult diminuată datorită numărului redus de participanți — 40 în total — și a necuprinderii aproape totale a profesorilor din școlile generale. Or, se afirmă, pe bună dreptate, că problemele pe care le pune școala — în special în domeniul disciplinelor naturii — sînt cu atât mai grele cu cît coborîm spre bază. De aceea, organizatorii acestor cursuri ar trebui să țină seamă de cerințele stringente ale modernizării învățămîntului de toate gradele, prevăzînd teme prin care să se adreseze în mod prioritar cadrelor didactice din școlile generale și totodată să includă în programul viitoarelor cursuri, prelegeri de filozofie a fizicii, de interpretare în lumina concepțiilor materialist-dialectice a celor mai noi descoperiri științifice din științele fizice.

F. ȘTEFAN

● Limba și literatura română

Trei sînt direcțiile orientării cursurilor de vară pentru profesorii de limbă și literatură română, organizate de Societatea de științe filologice, la Piatra Neamț, între 16 și 30 iulie: completarea informației în domeniul specialității pe tema „Lirica românească în secolul al XX-lea”, îmbogățirea experienței în privința „metodelor actuale de analiză a operei literare” și lărgirea orizontului ideologic și politic al participanților printr-o suită de prelegeri și dezbateri asupra unor probleme de mare actualitate în viața societății românești contemporane.

Fiind încă în desfășurare, nu se pot desprinde concluzii definitive în măsură să aducă o contribuție cuprinzătoare la îmbunătățirea în viitor a acestui sistem de perfecționare. Ele vor fi desigur reliefate, cu prilejul analizei pe care Biroul societății de științe filologice o va face după încheierea cursurilor. Cu toate acestea, unele idei în acest sens, pot fi reținute încă de pe acum.

Este pozitiv, în primul rînd, faptul că la această ediție a cursurilor s-a dat o atenție sporită caracterului lor aplicativ, prelegerile fiind urmate de interpretări pe texte, alese din timp și cu competență. În al doilea rînd, se cuvine menționată atenția acordată problemelor de stilistică atât în ce privește clarificările de ordin orientării generale, principale cit și în sensul metodologic și didactic, în ambele direcții reliefîndu-se contribuția prof. univ. Boris Ca-

zacu. Dar, mai presus de toate, în legătură cu cîștigul de conținut al cursurilor din această vară, merită reținută ideea de a îmbina pregătirea de specialitate cu lărgirea orizontului ideologic și politic al profesorului de limbă și literatură, prin prelegeri pe temele majore ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, dar și prin dezbateri și cunoașterea concretă, realizată cu sprijinul larg al Comitetului județean de partid Neamț, a problemelor economice și sociale, reflectate de altfel și pe planul creației literare contemporane.

La temele din programă privind „Lirica românească a secolului al XX-lea” se poate observa însă lipsa liricii militante ca parte distinctă. Dezbaterile, precum și expunerile prof. univ. Ioan Zamfirescu (Lirica în contextul culturii europene), prof. univ. Al Piru (Lirica românească actuală), prof. dr. I. Hangiu (Orientări programatice în reviste literare de după 1900) și lect. univ. P. Ruxăndoiu (Lirism cult și lirism popular) au suplinit în parte această lacună, prin referirile largi la semnificația și sensul ideologic și politic al creației literare. În aceeași direcție au contribuit și expunerile, lect. univ. Ion Dumitrescu și dr. Mircea Anghelescu. Ea rămîne însă o observație de principiu pentru cursurile ce se vor organiza în viitor.

CONSTANTIN RĂDOI

● Matematică

Cursurile de vară organizate de Societatea de științe matematice ating anul acesta un număr record de participanți — 300 de profesori, în cadrul a 5 cursuri, cu o durată medie de 17 zile. Prelegerile au fost orientate spre ameliorarea predării matematicii în liceu.

De asemenea, conținutul expunerilor a urmărit prezentarea anumitor teme în perspectivă predării viitoare a unor noi discipline matematice în învățămîntul liceal.

Împreună cu Institutul de matematică al Academiei, se desfășoară, la Cîmpulung Mel-

dovenesc (12 iulie — 31 iulie a.c.), un curs la care se tratează chestiuni de analiză matematică mecanică și probabilități.

Cursul care se desfășoară la **Predeal** (15 iulie — 31 iulie a.c.), urmează și anul acesta linia tradiției ultimilor ani, abordînd teme cu caracter mai larg. Dintre expunerile se remarcă cele privind schemele dinamice și cibernetice cu aplicații la organizare și conducere economică, inițierea în algebra Boule, cîmpul de probabilități etc., prezentate de personalități matematice de prim rang — acad. N. Teodorescu, acad. Gh. Mihoc, conf. A. Hollinger, conf. Eugen Rusu etc.

La **Călimănești**, pentru cursul organizat între 14 iulie — 1 august, cu sprijinul filialei Societății de științe ma-

● Istorie

Cursurile de vară pentru profesorii de istorie, organizate de Societatea de științe istorice, răspund unor cerințe imperioase, atît din punct de vedere științific și metodic, cît, mai ales, din punct de vedere ideologic-politic.

Interesul tot mai mare pe care-l trezesc în rîndurile profesorilor — anul acesta s-au înregistrat peste 250 de participanți — dovedește că în actualul sistem de perfecționare ele și-au prefigurat profilul distinct. Una din trăsăturile particulare ale cursurilor din această vară organizate în trei centre, Vălenii de Munte, Cluj și Suceava, este includerea în programă a unor teme legate de istoria locală și a zonelor inconjurătoare, ceea ce reprezintă pentru profesorii din aceste zone, un sprijin important atît în activitatea curentă din școală, de la clasă, cît și în cea științifică, mulți dintre ei desfășurînd sau trebuînd să desfășoare muncă de cercetare pentru valorificarea importantelor resurse pe care vestigiile istoriei le oferă, îndeosebi educației patriotice. O altă particularitate a acestor cursuri o reprezintă locul important pe care-l ocupă în program vizitele, lucrările practice și de studiu în muzee și la monumente istorice. Asemenea vizite de studiu și lucrări au avut loc, sau urmează să aibă, la Muzeul de etnografie al Transilvaniei, la Voroneț, la Humor, la cetățile din zona Sucevei etc.

Prelegerile tematice pornind de la aceea a civilizației geto-dacice și pînă la unele din temele istoriei contemporane se opresc asupra perioadelor importante ale istoriei patriei, punînd în lumină, evident, rezultatul ultimelor cercetări științifice. Se cuvine menționate, din acest ultim punct de vedere, prelegerile prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu cu privire la „Problema continuității”, conf. univ. Hadrian Daicoviciu la „Formarea poporului și a civilizației geto-dacice”, prof. univ. dr. doc. Ștefan Pascu cu privire la „Formarea statelor feudale românești”, prof. univ. Vasile Maciu, membru corespondent al Academiei, cu privire la „Realizări ale domniei lui Alexandru Ioan Cuza”.

La aprecierea modului cum au fost concepute aceste cursuri și, mai ales, a activității de viitor în această privință, un sprijin remarcabil ni-l oferă programul elaborat, în domeniul educației politi-

tematice din Timișoara și Craiova, s-a avut grijă pe de o parte să se aleagă unele teme care să constituie o reciclare a profesorilor de liceu, iar pe de alta, să se asigure informarea acestora cu ultimele direcții de dezvoltare în cercetarea matematică.

În incinta Liceului din **Breaza**, acad. Gr. C. Moisil ține, pentru profesorii de liceu de orice specialitate, dar în special pentru cei de matematică și filozofie, un curs unitar cu tema „Logica raționamentului deductiv”. Subliniind una dintre finalitățile principiale ale cursului, acad. Gr. C. Moisil evidențiază intenția acestuia „de a pregăti, prin seminarii, consultații și discuții, construcția viitoare a unui manual și a unui sistem de expunere a logicii moderne ce urmează a se preda în liceu”.

Toate cursurile citate anterior conțin, pe lîngă activitățile de specialitate, un bogat program complementar constînd în organizarea de excursii, ședințe culturale precum și vizitarea obiectivelor industriale și culturale din regiune.

Prof. ȘT. FATULESCU

co-ideologie, al partinității, al combativității revoluționare, de secretarul general al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu. În lumina acestui program profesorii de istorie, ca de altfel întregul corp didactic al învățămîntului nostru, devin militanți ai politicii partidului în opera lui de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Aceasta înseamnă, pentru toate eșaloanele care contribuie la perfecționarea profesorilor de istorie, că au datoria să-i înarmeze pe aceștia, cu prioritate, cu cunoștințele privind ideologia și politica par-

tidului, privind istoria patriei noastre în perioada actuală și cu perspectiva dezvoltării ei. În programul cursurilor de perfecționare, organizate în cele trei centre menționate, sînt prevăzute unele teme de importanță majoră în această direcție, cum ar fi: „Mișcarea muncitorească contemporană”, „Contribuția P.C.R. la întărirea unității comuniste mondiale”, „Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în lumina expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la solemnitatea sărbătoririi semicentenarului P.C.R.”, precum și mai multe teme referitoare la mișcarea muncitorească din România în diferite etape, la mișcarea muncitorească internațională.

Ar fi fost cazul ca programa să cuprindă încă două sau trei teme privind bazele ideologice ale P.C.R., ale politicii interne și externe a statului, contribuția creatoare a P.C.R. la teoria și practica revoluționară a făuririi societății socialiste în condițiile istorice din țara noastră etc.

În această privință este meritorie totuși măsura de a include în pregătirea profesorilor cunoașterea concretă a dezvoltării economice și industriale a zonelor Cluj și Suceava.

Considerînd că cele citeva sugestii ce rezultă din aceste rînduri vor găsi receptivitatea cuvenită în activitatea de viitor a Societății de științe istorice, adăugăm propunerea ca cele mai valoroase prelegeri să fie multiplicare și puse pentru documentare la dispoziția filialelor și subfilialelor societății. Eficiența cursurilor anuale, care nu pot cuorînd decît un număr restrîns de profesori, s-ar amplifica în interesul general și, îndeosebi, în acela al școlii românești.

Conf. univ. dr. GH. DRĂGAN

● Biologie

Programele taberelor-curs din acest an se deosebesc net de cele din anii precedenți, prin aceea că în acest an se va acorda o atenție deosebită problemelor dedicate informării politice și dezbaterilor de probleme ideologice și educative. Majoritatea temelor vor fi prezentate pe teren, fiind confruntate cu realitatea obiectivă.

La tabăra-curs din județul **Maramureș** (Baia Mare — 21 iulie — 3 august) se vor prezenta expuneri teoretice și se vor efectua un număr însemnat de aplicații practice pe teren în scopul cunoașterii florei, vegetației și faunei din nordul țării. Profesorii participanți vor avea posibilitatea să străbată și să cunoască variate zone de vegetație (de la cea subalpină pînă la cea de cîmpie și nisipuri) precum și să colecteze un variat și bogat material biologic necesar întocmirii colecțiilor școlare.

Tabăra-curs de la **Pingărași-Bicaz** (3—17 august) cuprinde în programul său o serie de informații cu privire la problemele actuale ale biologiei, cunoașterea unor metode de cercetare în cadrul lucrărilor de laborator și de pe teren.

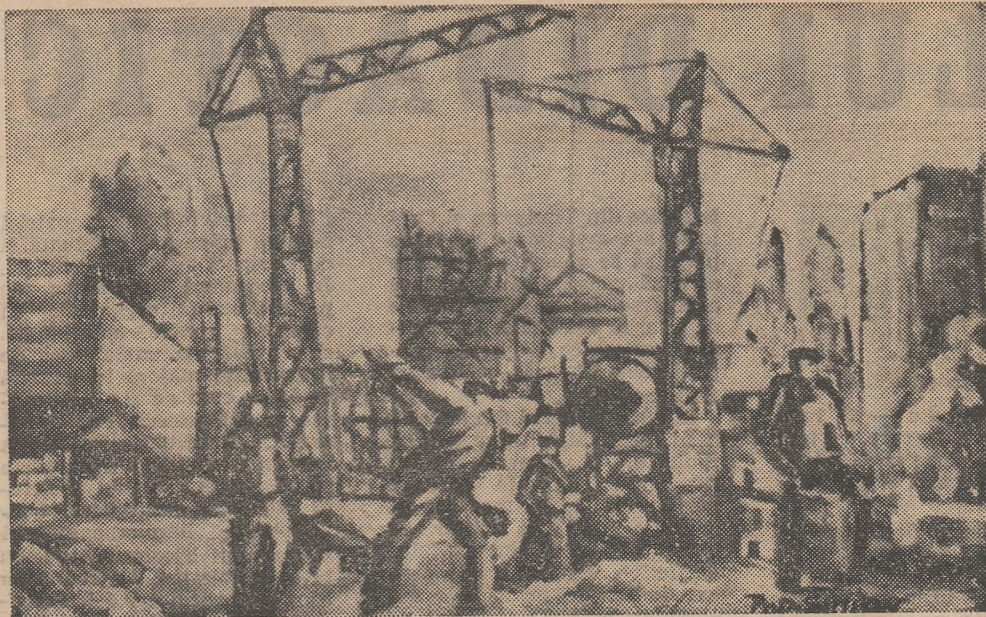
La tabăra-curs de la **Agiea** (2—16 august) profesorii participanți vor avea posibilitatea să studieze unele aspecte legate de hidrobiologia Mării Negre, să cunoască flora, fauna și geologia Dobrogei. Ei vor efectua ieșiri în larg cu nava de cercetare a Institutului Român de Cercetări Marine, vor înainta spre nord spre a intra în gurile Deltei Dunării, unde vor cunoaște vegetația stufulcolă și de nisipuri, precum și fauna și problemele de valorificare a acestui teritoriu.

În toate taberele, participanții vor colecta, determina și conserva materiale didactice geologice, botanice și zoologice cu care se vor îmbogăți colecțiile școlare, muzeele școlare și colecțiile personale. Ca urmare a activității desfășurate în tabere, cadrele didactice vor avea posibilitatea ca, reîntoarse în școală, să-și perfecționeze activitatea, aducînd o contribuție sporită la educarea tineretului în spiritul dragostei față de patrie și al muncii.

VIORICA OANĂ
secretar științific al Societății de științe biologice

PANORAMIC

CHIPUL
PATRIEI
VĂZUT
CU OCHI DE
ADOLESCENT

Pop Simion
(Baia Mare)

„Șantier”

În această vară a entuziasmului clocotitor...

De la Zimnicea la Darabani, de la Sulina la Beba Veche, întreaga țară a fost cuprinsă de iureșul muncii patriotice. Într-un șuvoi debordant de vitalitate, 180 000 de elevi au pornit, în această vară a entuziasmului clocotitor, să sporească cu brațele lor, cu priceperea lor, belșugul patriei. Îi aflăm în munți ocrotind sau întregind patrimoniul silvic și în cîmpurile nesfrîșite acoperite cu grîne în anotimp de seceriș; îi aflăm pe șantierele unor drumuri și șosele aflate în faza de construcție, printre realizatorii noilor cartiere de locuințe sau ai importanțelor uzine și fabrici ale căror temelii se așează acum; îi aflăm pe șantierele de irigații, în taberele de stringere a plantelor medicinale. Îi întâlnim pretutindeni pe cele două mii de șantiere ale muncii patriotice. Fiecare o adevărată școală. O școală a curajului, focar de educație patriotică, modelatoare de caractere. În înclăștarea cu roca, pămîntul și apa, sub dogoarea soarelui fierbinte, tinerii descoperă în muncă, sensul cel mai înalt al existenței lor. Este o acțiune de mare amploare. Ea continuă glorioasele tradiții de acum peste două decenii de la Aqnita-Botorca, Bumbesti-Livezeni și Salva-Viseu, de mai tîrziu de la Bicaz, de la Porțile de Fier, Lotru și Valea Carasu... Spiritul revoluționar, entuziasmul, dăruirea de sine au trecut în noile generații, înflorind plenar. Elevi și profesori în haine de lucru, au răspuns din tot sufletul vibrantei chemări a Frontului Unității Socialiste, a Partidului printr-un viguros „prezent”.

Sintem la Băilești, în inima cîmpiei doljene. Am venit aici, pentru grupul de elevi ai liceului din localitate. Pentru aceia care asigură activitatea într-un schimb la Fabrica de cărămidă. Pentru aceia care la sfîrșitul anului

școlar au rostit în fața profesorilor, părinților și colegilor, angajamentul că în această vară să confecționeze o jumătate de milion de cărămizi, adică necesarul pentru extinderea spitalului din oraș. Pentru aceia care, au deslușit în buchile muncii sensurile majore ale existenței.

Concasoarele sfarîmă bulgării mari de argilă, în bunchere este pregătită materia primă, ștanțele, prin căderi ritmice dau formă pămîntului, iar benzile transportoare aduc cărămizile negre spre cuptoarele încinse. Pe flux, la posturile de lucru, sînt astăzi — ca în fiecare din ultimele 27 de zile — numai elevi. Maria Gămătirceanu și Rodica Văduva, sînt la pupitul de comandă al benzilor transportoare; Ion Dănilă și Liviu Pătrună asigură continua funcționare a concasoarelor; Maria Donea, Veronica Rotaru și Daniel Bistriceanu, stivuiesc... Printre ei, maiștri și profesori gata în fiecare moment să intervină. „În săptămîna premergătoare începerii muncii patriotice — ne spunea prof. Marin Pirnea — noi, toți profesorii, am venit, zilnic, cîte două ore în fabrică pentru a ne însuși procesul tehnologic. A fost destul de instructiv”. Afirmăția cu acoperire în fapte. Aici, la Fabrica de cărămidă Băilești, schimbul elevilor lucrează — într-adevăr cu un obiectiv superior — cu o productivitate a celorlalte: zece mii de cărămizi în opt ore. Iar la rubrica „realizat” din scadențarul angajamentului-plan, totalul a ajuns la două sute douăzeci și opt de mii de cărămizi confecționate și depozitate. „Munca te ambiționează, îți oferă resorturi nebănuite pentru a-ți îndeplini proiectele cele mai îndrăznețe — începe, renunțînd la orice introducere, Daniel Bistriceanu, elev în anul II de liceu. Doresc să ajung constructor. Deși sînt elev am deprins o meserie care îmi va

fi de mare folos în cariera mea viitoare”.

„Personal înțeleg cîtă importanță are prevederea inclusă în programul jalonat de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a se acționa și mai insistenț pentru cultivarea tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare, pentru educarea prin muncă a tinerei noastre generații — preciza tovarășul Armeanu, directorul întreprinderii. Nimeni nu poate trăi fără muncă. Iar noi, cei mai în vîrstă, așa le-am explicat elevilor. Le-am explicat și au acționat, creîndu-le cele mai bune condiții ca ei să-și poată dovedi toată hărnicia, toată dăruirea și pasiunea lor. De aproape o lună de zile schimbul unu este schimbul lor, al elevilor de acum, al muncitorilor, al tehnicienilor sau inginerilor de „mine”. „Și noi, înțelegem să ne pregătim cît mai bine pentru muncă, pentru viață — remarcă Ion Dănilă.

Reflecții despre muncă... Mărturiile ale unor tineri, ba chiar foarte tineri muncitori. Ele împlinesc o idee: munca este o necesitate, iar acțiunile patriotice inițiate de către organizațiile U.T.C. constituie cadrul de manifestare pleneră a dragostei și atașamentului față de tot ceea ce se înfăptuiește prin MUNCA. Expresii de genul „în această fabrică am lucrat și anul trecut”, „am învățat o meserie”, „știu cum să-mi dozez efortul”, „de-acum sîntem și un colectiv de elevi-muncitori nu numai de elevi”... le-am reținut și le transcriu acum.

Munca în fabrică prilejuiește satisfacții aparte. Este revelator și simți că efortul tău devine util, că se materializează imediat în ceva. Este ABC-ul muncii, al cărui sens major îl pătrund în aceste zile elevii Liceului din Băilești — și nu numai ei.

GH. FECIORU

Expediția pionierească „Cutezătorii munților”

După vremea mohorîtă din primele zile ale expediției, dimineața în care au ajuns la Muntele Roșu li se înfățișă copiii cu un cer limpede, cu un soare fierbinte care îi îndemna la drum. Ciucașul își descoperea frumusețea semeață, ascunsă pînă atunci sub vălul ceruit al norilor.

Prof. Popescu Mirel, directorul expediției, și prof. Margareta Ifrim, comandanta expediției, anunță traseul excursiei. Cei 50 de expediționari se grupează și pornesc spre Vama Buzăului. Obiectivele propuse sînt ispititoare: vor cerceta flora, fauna, geologia masivului Ciucaș; apoi vor organiza interesante activități distractive și un concurs de orientare turistică. Acțiunea aceasta este inițiată și îndrumată de Consiliul județean Prahova al Organizației pionierilor. Expediția pionierească „Cutezătorii munților”, care se găsește la a IV-a ediție, s-a bucurat în fiecare an de un interes deosebit din partea pionierilor și a cadrelor didactice.

Din programul expediției. amintim: drumeție către Vama Buzăului; învățarea de cîntece; jocuri distractive; jocuri de tabără; vizitarea frumoasei stațiuni Cheia; excursie la Cabana Ciucaș și la pasul Bratocea; carnavaul! „Cea mai originală mască”; discuții pe tema: „Noi și organizația” etc.

Ediția din acest an s-a desfășurat în două serii: 5-12 iulie și 12-18 iulie; organizatorii cu stabilit cantonamentul într-un punct fix în apropierea cabanei turistice de la Muntele Roșu. Cazarea pionierilor și școlărilor s-a făcut în corturi. În acest fel, au învățat cum se montează și se demontează un cort și au efectuat drumeții în așa fel ca toate deplasările dus-întors să nu dureze mai mult de 5-6 ore.

În ziua de 9 iulie a.c. membrii expediției au vizitat tabăra Cheia, unde s-au întâlnit cu participanții la faza finală a acțiunii republicane „Roza vînturilor”. Cu această ocazie au desfășurat în comun un program cultural-sportiv.

Materialele colecționate în drumețiile făcute vor fi folosite ca material didactic în noul an școlar.

Prof. PETRE ANDREI
Ploiești

Prezența vie, activă a profesorului

Pedagogia vacanțelor este principial cunoscută, dar, în practică, se observă oscilații între două alternative extreme. Unii consideră că de vreme ce acțiunea educativă continuă și în timpul vacanțelor, acestea trebuie nu numai să fie minuțios programate și conduse de educatori, ci să și continue într-un fel instrucția.

Cealaltă extremă este reprezentată de exponenții vacanțelor complet „libere”, în care copilul trebuie să facă „ce vrea el”, să se joace, să se distreze, ca să-și refacă forțele. Și dacă aceștia au meritul că nu păcătuiesc dîndu-le copiilor teme pentru aceste intervale mai lungi sau mai scurte, sînt în schimb profund responsabili de eroarea de a nu se preocupa în nici un fel de organizarea acestora, de a le lăsa la voia întîmplării.

Organizarea optimă a timpului liber fiind greu de realizat chiar de către adulții înșiși care nu au primit o pregătire în acest sens, este cu atît mai greu de realizat de către copii. Opțiunea lor — de regulă fermă dar momentană — nu se poate sistematic desfășura cu atît de mult timp înainte și nici nu poate opera decît în funcție de condițiile materiale și de timp puse la dispoziție de părinți, de școală, de societate.

Asamblarea tuturor acestor parametri nu e ușor de făcut și nici posibilă, la nivelul de independență și maturitate pe care îl au copiii. Pe de altă parte, nimic nu obosește și secătuieste mai mult spiritul decît lipsa de „ocupație”, lincezeala, mono-

tonia. Noi știm mai bine decît copiii lucrul acesta. Și atunci? E limpede: **educatorii răspund și de organizarea judicioasă a vacanțelor**, aceasta însemnînd că, de comun acord cu familia, fiecărui copil i se poate eșalona în linii mari un program, dar un program cu adevărat „la liberă alegere”. Dacă simțim că, în ciuda preferințelor excesive ale unui copil, el are nevoie mai ales de altceva (să spunem sport), educatorul trebuie să intervină fără îndoială, dar să intervină fără ca elevul să bage de seamă, antrenîndu-l treptat și dibace și în activități de acest profil.

Cum să procedăm așadar cu vacanțele? Aș zice, mai mult în orice caz decît facem pentru timpul liber al adulților. Pentru că în realitate, mi se pare că se întîmplă invers: pentru vacanțele acestora inventivitatea stimulată poate și de puțin spirit comercial este fără margini... adultul urmînd doar să aleagă singur. La copii, pentru vacanțe, ar trebui să procedăm cel puțin la fel în privința multitudinii de posibilități pe care le oferim, dar mai subtil și mai sistematic în direcționarea opțiunii lor, a selecției pe care o fac.

O dădăceală sufocantă, un didacticism îngust sau o distribuie cazonă a unor „plăceri” n-ar putea bucura pe nimeni, cu atît mai mult sufletul exuberant al unui copil, al unui tînar, clocotind de idei și inițiative, inepuizabile în formele de petrecere a vacanței. Și încă ceva foarte important: să nu uităm că se simt bine în primul rînd în lumea

lor. Insinuarea adulților, oricît de plăcută și necesară pe secvențe, le tulbură, le moleșește elanul și plăcerea. Educatorii trebuie să fie deci prezenți „de la distanță”, în etape în care este necesară participarea și contribuția lor, fără ostentația „răspunderii” pe care o au, și fără aerul că vacanța devine searbădă și imposibilă fără ei. O voită subordonare a adulților față de programul și specificul juvenil al activităților de vacanță ale copiilor — desigur în limitele detenței necesare — are efecte tonice pentru ambele părți.

De aceea mi se pare că alegerea celor ce trebuie să se ocupe efectiv de vacanța copiilor sau numai de diversele activități din cadrul ei, trebuie făcută cu mai mare exigență. Prea adeseori se consideră că, dacă cineva are „spirit organizatoric” — este îndeajuns. Îi este desigur necesar și acesta, dar și încă multe altele în plus. Cu atît mai mult cu cît, din păcate, părinții sînt și mai puțin calificați pentru o îndrumare și organizare potrivită a vacanței.

Prezența, nu numai fizică ci în primul rînd spirituală a profesorului, a educatorului, contribuția sa de pedagog cu experiență, cu maturitate cu spirit de discernămint și de orientare, sînt absolut necesare, indispensabile. Aceasta, tocmai pentru că, așa cum am spus mai sus vacanța trebuie să fie întîi un prilej de educare comunistă a elevilor, de pregătire a lor pentru viață.

Prof. NADIA NICOLESCU

Vasile Alecsandri

NICOLAE CEAUȘESCU :

Noi apreciem mult aportul oamenilor noștri de cultură, contribuția pe care înaintașii au dat-o la dezvoltarea culturii noastre. Vom sărbători în curând 150 de ani de la nașterea lui Vasile Alecsandri și vrem să-i dăm o atenție deosebită, considerându-l ca unul din predecesorii de mare valoare literară, militant pentru limba română și pentru dezvoltarea națiunii noastre.

„Și vecinic mă-ngină al patriei dor“

Împlinirea destinului unui poet patriot

Biografia lui Vasile Alecsandri se împletește în epocă în mod exemplar cu „biografia“ țării române, iar mai apoi cu aceea a tinărului stat român modern. Nu există moment însemnat din istoria României moderne care să nu fi avut un puternic răsădit în conștiința poetului. Istoria a fost astfel generoasă cu Vasile Alecsandri, ca, de altfel, cu întreaga generație de la 1848, făcând din ea făuritoarea României moderne, creatoarea culturii noastre naționale moderne. Acest fapt avea să-l observe cel dintâi Eminescu care va sublinia fericita împlinire — ca artiști și cetățeni — a destinului reprezentanților acestei generații și în mod acuzat împlinirea destinului literar și cetățenesc al lui Vasile Alecsandri, în aceea amară și derutantă antiteză prin aparenta răsturnare a perspectivei istorice din „Epigonii“.

Ca și pentru mai vîrstnicul prieten de idei și de luptă Mihail Kogălniceanu, anul 1840 reprezintă pentru poet un an de răscruce. Acum publică în „Dacia literară“ prima sa năvălă („Buchetiera de la Florența“) și tot acum preia, împreună cu aceiași Kogălniceanu și C. Negruțzi, conducerea Teatrului național din Iași. Evenimentul — primul din seria de momente-cheie din viața poetului — nu-i lipsit de urmări fericite pentru viitorul dramaturg și pentru destinele literelor românești. Impinși de nevoia de a avea un reperoriu național, ei trei codirectori își propun să-l creeze chiar ei. Astfel, Alecsandri scrie primele sale piese: „Farmazonul din Hirleu“ (1840) și „Modista și cînovnicul“ (1841). Este începutul unei bogate și lungi cariere dramatice a scriitorului care avea să devină creatorul comediei sociale în teatrul românesc și unul din marii noștri dramaturgi. Teatrul este conceput de autor ca o tribună de răspundere în masa de spectatori a celor mai înaintate idei ale vremii. El are astfel o înaltă funcție educativă, devenind o „școală de năvăluri“: „Fîndcă noi nu posedăm libertatea tribunei, nici arma zilnică a jurnalismului, am proiectat să-mi fac din teatru un organ pentru biciuirea năvălurilor rele și a ridicolelor societății noastre“.

Întîlnirea poetului cu folclorul, cu creația orală a fost al doilea mare eveniment care a marcat drumul vieții și creației lui, creație devenită astfel nu numai cap de serie pentru o întreagă producție lirică de o anumită factură, ci și unul din punctele de referință la care se va raporta de aici înainte poezia noastră națională. Apropierea de folclor a creației literare culte are o semnificație care depășește momentul literar în sine: ea înseamnă revenirea

literaturii naționale la izvoarele ei primordiale, firești, la viața, la năzuințele, la universul de simțire și cugetare a poporului, dobîndirea conștiinței specificității vieții noastre spirituale și morale; „poeziile noastre populare compun o avere națională demnă de a fi scoasă la lumină cu titlu de glorie pentru nația română“, notează poetul în prefața la volumul de „Balade“, tipărit în 1852, adevărata prefață-mănist.

Anul 1848 îl găsește pe poet în rîndurile celor care cercuau ca prin înălțarea lui Mihail Sturza să deschidă Moldovei drumul pentru prefaceri sociale, politice și economice, pentru un conținut nou al realităților țării. Alături de C. Negri, Alecu Russo, viitorul domnitor Al. I. Cuza, îl întîlnim printre semnatații manifestului adresat poporului Moldovei, în care se justifică dreptul românilor la autodeterminare: „Noi sîntem români, și ca români avem drepturile noastre pe care le vom apăra și le vom sprijini. Avem dreptul de a face îmbunătățiri în țara noastră, căci sîntem stăpîni pe pămîntul nostru.“

Insuflețit de cele mai calde sentimente pentru poporul și țara sa, poetul va sprijini în 1859 alegerea ca domnitor a lui Alexandru Ioan Cuza, refuzînd din același înalt patriotism să-și pună candidatura la domnie. Viitorul domn îi va încredința în curînd delicata și greaua misiune diplomatică de a determina puterile apusene — Italia, Franța, Anglia — să recunoască actul săvîrșit de poporul român.

După ce în anul 1868-1869 publicase partea cea mai originală a poeziei sale (Pasteluri), un alt eveniment istoric din viața poporului său — ultimul în seria istorică amintită — va face pe poetul ajuns la vîrsta maturității venerabile să-și exprime entuziasmul pentru faptele de armă săvîrșite de ostașii români pe cîmpurile de luptă ale Bulgariei pentru recucerirea independenței statale. (Ciclul „Ostașii noștri“). Încununarea cu laurii de cîștigător al concursului de la Montpellier din 1882, deși disproporționată ca valoare, a avut în țară un răsădit uriaș. În ochii contemporanilor aceasta semnifică recunoșterea de către cultura europeană și în special de către lumea latină a universalității operei lui Vasile Alecsandri.

Vasile Alecsandri și-a făurit un monument nepieritor în mintea și sufletul viitorimii, în conștiința urmașilor celor pentru a căror libertate socială, politică și statală n-a precupețit nimic în lungă și bogată sa viață.

NICOLAE SORIN

Alecsandri nu e un prozator care să se obiectiveze epic, un constructor de acțiuni și personaje, ca produse ale fanteziei creatoare. El cultivă genul confesiv al „suvenerului“ și al epistolei, mai întîi dintr-o mare plăcere de a conversa și apoi, descoperindu-și virtuți de narator, din sentimentul că ar putea contribui și în felul acesta la înflorirea literaturii naționale. Adevărata lui vocație însă consideră a fi poezia și teatrul, paginile de proză așternîndu-le cu anume diletantism, fără să distingă prea limpede amintirea de articolul critic, nuvela sau portretul de evocare literară. Incluse în ediția operelor lui din 1876, Istoria unui galbăn și Călătorie în Africa nu păreau să aibă în ochii autorului aceeași valoare cu Pastelurile sau comediile. De aceea, multă vreme proza lui Alecsandri a fost comentată ca operă secundară, tratată oarecum derizoriu și subsidiar. G. Călinescu este primul care deplasează accentele, arătînd ceea ce simțim și noi azi că prospețimea și interesul efectiv de lectură îl păstrează nu aît Mărgăritarele sau vodevilurile, cit O primblare la munți, Balta-Albă, lașii din 1844 și, am adăuga, unele pagini din vasta corespondență a scriitorului, în care el se relevă ca un povestitor înzestrat și un mare voritor de bine pentru destinele patriei.

Temperament clasic, echilibrat, V. Alecsandri nu s-a putut sustrage epocii lui romantice, care dacă nu-i poate îmbrumuta acea dimensiune adînc tenebroasă și patetică a viziunii asupra lumii, în schimb, îi oferă cadrul, motivele, decorul, trucerile artistice. Spre aceasta îl îndeamnă și aptitudinea sa de narator monologant, căruia nu-i vine greu să îmbrace mantia unui cavaler, sau să joace rolul unui pictor hipersensibil, trăind alternativ între exaltare și depresiune. Toată recuzita romantică e de recunoscut în Buchetiera din Florența, Muntele de foc sau Mărgărita. Întimplarea fantastică se întîlnește cu extraordinara poveste de dragoste, contrastul cu travestiul, senzaționalul cu legenda, pe un fond de pasionalitate meridională, în care apar gondole, conți, sîlete și gelozii. Asemenea proze ne trezesc estăzi mai mult o curiozitate muzeistică decît interes literar.

Fără să-și piardă tonalitatea romantică, Istoria unui galbăn și a unei parale e o scriere mai în spiritul autorului, care abandonînd poza, demonstrează calități de povestitor cu anume invenție, în orice caz cu umor și o remarcabilă savoare a limbajului. Peripețiile celor două monezi, prilej pentru autor de a strecura ironii la adresa contemporaneității, scot la iveală elementul pitoresc (iubirea dintre Nedelcu și Zamfira), dar și tragismul unei vremi întîrziată în barbarie, cînd se mai practica tirgul de robi. În Istoria unui galbăn, recuzita romantică nu pare așa de stridentă și datorită influenței binefăcătoare a omului de teatru în tehnica povestirii, care e aceea a dialogului dramatic. Aceasta permite un cîmp de observație mai larg și lasă ceva mai liberă buna dispoziție, volubilitatea prozatorului, în fapt ipostaza lui fundamentală în însemnările de călătorie.

Alecsandri este unul din primii noștri peisagiști, vizitator însuflețit al Munților Neamțului, înaintea lui Hogaș, cu aptitudini ce-l prevestesc pe Sadoveanu. În

O primblare la munți nu numai sentimentul naturii și apriga înîmplare de dragoste a bătrînului călugăr, dar însuși modul de succesiune a povestitorilor adunați în jurul unei mese amintesc Hanu-Ancuței. Entuziasmul călătorului se manifestă aici pentru locuri și oameni, ca și pentru cîntecele lor populare, ajungînd să exprime acel patriotism vibrant ce i-a încălzit inima în atîtea din împrejurările vieții lui de scriitor sau de luptător devotat pentru libertate, unire și independență.

Deși avînd la bază contrastul, procedeu romantic, lașii în 1844 e o scriere de notație și observație realistă a orașului cosmopolit, amestec de orientalism și europeanizare făcută cu luciditate și pe alocuri cu umor popular ce-l anunța pe Creangă. Și mai accentuate mijloacele comice, bizuite acum pe contrastul dintre iluzie și realitate, ni se par în Balta Albă, unde călătorul francez e întîmpinat de o serie de surprize în stare să-i producă perplexitatea. Noaptea în care el descinde în stațiune, gîndindu-se la Marienbad sau la Ems și constată că se află într-o lume cu totul necunoscută și ciudată — e o noapte de pomină. Drumul cu căruța buclucașă pare un fel de cursă la zidul morții, iar momentul de singurătate în mijlocul droaiei de ciini — fără nici un reper și nici o speranță — un abandon în pustie. Atmosfera de permanentă surpriză și derută, oscilația între înapoiere și civilizație, șocurile succesive și alternanțele la care e supus eroul fac din Balta-Albă o piesă antologică a prozei lui Alecsandri.

Din aceeași familie este Călătorie în Africa, în care autorul se arată pe de-a-n-tregul în ipostaza lui de femeccător turist îmbătat mereu de mirajul depărtărilor, capabil de a suî oricînd pe puntea vapoare și a porni în necunoscut, ca într-o aventură. Eroul al propriilor sale însemnări de drumeție, fiind astfel și unul dintre primii reporteri români, Alecsandri ne oferă aici nu numai elemente ale portretului său moral de om sănătos, cu bună dispoziție și umor, dar și ocazia de a-i cunoaște virtuțile de observator al unor pămînturi și oameni ce țineau de exotic și senzațional în epocă. Cititorul de azi poate găsi pagini încîntătoare în acest jurnal despre amestecul de pitoresc și mizerie, despre medievalismul tiranic orientat, despre frumusețea feminină și soarele torid al Africii. O „fantație“, luptă sportivă între călăreții arabi învăluiți în burnusuri albe, o escală într-o oază, minaretele profilîndu-se în depărtare pe albastrul de azur, iată cîteva coordonate ale spațiului evocat de Alecsandri, al mirajului pe care-l căușă neîncetat călătorul. Un călător cu darul povestirii, al cuvîntului expresiv și spontan, imbinînd rafinamentul saloanelor cu un autentic spirit hitru popular. Un călător peste mări și țări, tinjînd într-una după meleagurile patriei, pe care n-o uită nicîcînd, spre care i se îndreaptă gîndul cu înfiorare de oriunde se află :

„Ca valul de spume eu sint călător
Și vecinic mă-ngină al patriei dor“

Sînt versuri ce-i interrup semnificativ notele de drum, ca o statornică mărturie de nostalgie și dragoste.

AL. SANDULESCU

„În nici un alt scriitor nu se vor găsi intrunite, ca în apele limpezi ale unei pietre nestemate, aspirațiile ce au caracterizat sufletul generației care ne-a dat revoluția de la 1848, unirea de la 1859, dezrobirea țărănilor de la 1864 (...), războiul independenței (...) de la 1877 (...)“.

MIHAIL DRAGOMIRESCU

„Proza este partea cea mai trainică a operei lui Alecsandri. Exonerat de obligația metrică și de gravitatea lirică, scriitorul își revărsa în pură divagație dăruirile sale (...): umor, pictură, înlesnire orientală de narator“.

GEORGE CĂLINESCU

„Alecsandri are simțul ritmului fluîd, grațios, care lipsește poetilor munteni pînă la Bolintineanu, iar acesta poate să fi tras vreun folos din lectura poetului de peste Milcov“.

ȘERBAN CIOCULESCU

CÎTEVA PARADOXURI

— Însemnări despre sesiunea din iunie —

Un om de spirit din țara noastră lansase acum trei — patru decenii o simpatică butadă: „Să te ferească sîntul de curajul timidului și de radicalismul conservatorului. Cînd aceștia se hotărăsc să iasă din inerție se produce o adevărată explozie”. Această „explozie” am simțit-o cu prilejul recentelor examene.

N-a fost rău că la proba scrisă de limbă străină a bacalaureatului, umănist absolvenții au fost invitați să scrie în franceză, engleză, nemțește sau rusește (de ce nu și în latină) despre frumusețile patriei noastre. În fond, șabloanele au fost sparte, primul literaturii a fost înlăturat și punctul de vedere al forului de perfecționare didactică s-a impus: limba străină trebuie considerată ca limbă vie — tehnică, turistică și comercială, deci ca mijloc de comunicare în primul rînd. Cu toate rezervele noastre (ca oameni de cultură) recunoaștem avantaajele acestui punct de vedere. Dar de ce conservatorism total în programele analitice (care nu prevăd ore de comunere liberă la anii III și IV), tradiționalism cuminte în programa de bacalaureat (care rămîne impermeabilă unor astfel de sugestii) și explozie novatoare la examen?

La fel s-a petrecut și la proba scrisă de limba română examenele de admitere în liceu.

Salutăm reintroducerea la examen a unor specii compoziționale care valorifică cunoștințele de teorie literară și gîndirea creatoare a elevilor, cum ar fi portretul și paralela (deși, alegerea unei paralele între două poezii de gen proxim ale aceluiași poet ni s-a părut pedantă și neinspirată). Dar amintindu-ne de zicala „ex nihilo, nihil”, putem pretinde elevilor ceea ce n-au făcut decît cu totul sporadic și accidental în cursul ultimelor clase ale școlii generale? Putem pretinde la un examen de admitere (nediferențiat pe secții) subiecte libere și de creativitate critică, atunci cînd și la olimpiadele de literatură, unde se înfilnesc cei mai dotați elevi din întreaga țară se dau subiecte de istorie literară, legate de programă? Cînd programa analitică a

claselor V—VIII va fi ea însăși mai gîndită și va contribui mai temeinic la formarea gîndirii literare a elevilor, atunci va trebui să formulăm astfel de subiecte.

Ciudată (deși intuim pe departe intențiile bune ale propunătorului) ni s-a părut și proba de gramatică. A introduce un subiect de ortografie explicativă este ceva nou. Toți sîntem adepții unei gramatici raționate și pătrunse în reflex. A teoretiza ortografia e un lucru simplu, care angajează memoria. Și destui elevi au dovedit-o la proba scrisă de română. Sîntem însă prea puțin convinși că practic, la o dictare a textului propus, cei care știau teoretic cum se desparte forma a tonică a pronumelui de verb, ori cazul de excepție, cînd virgula se poate pune înaintea corpului „și”, s-ar fi putut descurca la fel de bine. Semnificativ ni s-a părut faptul că în compunerile elevilor se strecoară frecvent erori de ortografie, aceleași care teoretic nu apar la proba de ortografie explicativă. Inutilitatea unei astfel de probe ni s-a părut evidențiată atît pentru verificarea însușirii conștiente a limbii de către elevi, cît și pentru aprecierea obiectivă a lucrărilor scrise.

Pe socoteala cui s-au făcut aceste experimente explozive? Pe socoteala elevilor și profesorilor? De loc! Ei și-au făcut datoria. Acolo unde s-au respectat prevederile și spiritul programei analitice — deci la oral — notele au fost bune și foarte bune. Este exact și situația de la matematică unde extravaganțe inovatoare au dus la formularea unor subiecte care nu solicitau atît gîndirea matematică, cît cunoașterea anumitor „chichițe” din materia claselor a VII-a și a VIII-a și chiar unele anticipări ale materiei anului I de liceu, dificultăți pe care doar un antrenament special (ca acel al elevilor care se pregătesc cu profesori pentru olimpiadă) le-ar fi putut înlătura.

Chiar dacă matematica e un „limbaj comun”, el totuși trebuie diferențiat după aptitudini și interese și nu e lipsită de semnificație măsura ministerului de a despărți pe secții începînd cu primul an, învățămîntul liceal, măsură care nu și-a găsit, la fel de paradoxal, echivalentul în diferențierea examenului.

Rezultatele de la matematică se cunosc. După unele sondaje pe care le-am făcut în cîteva licee, peste 75 la sută din candidații au obținut note

între 1 — 6. Ce s-a realizat cu acest lucru? Practic, nimic, deoarece oralul, desfășurat după programă a compensat spectacular notele obținute la scris. (Majoritatea mediilor de 5 și 6 au fost realizate din note de 1,2,3, la scris și 7,8 la oral). Dacă matematica ar fi avut dreptul la o singură notă — aceea la scris în constituirea mediei generale am fi asistat la ciudata situație a respingerii a peste 60 la sută din candidați. Iată, deci, încă un paradox al concursului, acela al caracterului eliminător al fiecărei probe, criteriu care încurajează mediocritatea și respinge excepționalitatea în unele domenii.

Desigur, sînt destule fisuri și inadverențe în actualul sistem de examinare, inerent legate de frămîntările înnoitoare și căutările pedagogice ale învățămîntului nostru. Consider însă de datoria noastră, a modeștilor slujitori ai învățămîntului, să le semnalăm și de datoria ministerului să le recepta la nivelul la care ansamblul nu poate fi conceput fără cunoașterea detaliului viu a pulsului realității.

Prof. TUDOR OPRIȘ

NOTA REDACȚIEI: Scrisori semnalînd unele inadverențe în conținutul și desfășurarea examenelor și concursurilor din sesiunea 1971 am primit și din partea prof. Ion Ionescu, Liceul din Pătrîlăgele, județul Buzău, prof. Ion Benedict, Tg. Secuiesc, prof. Marius Terchilă, Liceul din Agnita, jud. Sibiu, prof. C. Negreanu, Turnu Severin, un grup de părinți din Pitești. Toate aceste scrisori au fost îndrumate spre forurile responsabile din Ministerul Învățămîntului.

Un premiu „OPREA”

Pe vremea cînd, acolo unde se află școala din satul Buciumeni — Butea, era palatul boieresc Oprețeanu, Ion Oprea își căpătușea tălpile cu spin: și îndura, împreună cu alți țărani, injurături și ocară.

În anii din urmă, Ion Oprea — țărănul cu glaznele ca rădăcinile de salcîm și ale cărui palme semănau cu drumurile bătătorite dintre răstăvuri — a avut bucuria de-a trăi o a doua tinerețe prin cei patru feciori ai săi, foști elevi ai școlii din satul Buciumeni, azi toți patru ingineri în București.

În 1968, Ion Oprea s-a gîndit să răsplătească bucuriile acestor ani într-un fel deosebit. Și a instituit un premiu anual de o mie de lei și îmbrăcăminte elevului care absolvă școala cu media cea mai mare. Ce păcat însă că n-a putut să vadă și să înmîneze chiar el primul său premiu. A murit în acel an, înainte de serbarea sfîrșitului de an școlar. Premiul a continuat, totuși, să se acorde de către cei patru fii ai săi, din bani strînși și depuși la C.E.C. de bătrînul Oprea.

Astăzi cartea de onoare în care Ion Oprea a cerut să fie trecut numele și fotografiile școlărilor distinși cu premiul său, carte pe care o păstrează direcția școlii generale, consemnează în litere mari de tîm: — 1968, premiul „OPREA” acordat elevului FĂTU AURELIA;

— 1969, absolventei BĂNICĂ CORNELIA;

— 1970, absolventului IFRIM NICOLAE.

Anul acesta în cartea de onoare se va înscrie numele elevului absolvent VASILE DUMITRU.

Așadar, la școala Buciumeni se acordă un premiu deosebit. Un premiu instituit de un țărăn.

DUMITRU DRĂGAN

O expresie analitică de evaluare

Tehnologia didactică a demonstrat că, în general, elevul nu este numai obiectul educației, ci mai ales subiect înzestrat cu un mare potențial de creație pe care urmărește să-l valorifice în sfera cunoștințelor sale teoretice și practice, dobîndite în perioada școlărității. Acest potențial iese, mai ales, în evidență în cadrul unor manifestări cu caracter competitiv cum sînt, de pildă, concursurile și olimpiadele pe specialități, concursurile de măiestrie profesională și alte acțiuni educative de acest gen.

Ne vom referi, în continuare, la rolul concursului în contextul strategiei educaționale, pornind de la analiza unui caz particular, concursul pe meserii și specialități pentru elevii școlilor profesionale și liceelor industriale de profil minier desfășurat anul acesta, la care au participat în prima fază 5000 de elevi, calificîndu-se în etapa finală 160, care s-au detașat în mod deosebit datorită gradului înalt de pregătire profesională teoretică și practică.

Vorbînd în termeni statistici, eșantionul de elevi care a fost admis pentru etapa finală s-a dovedit reprezentativ și omogen pentru colectivitatea studiată, deoarece cei 160 de participanți au fost departajați și selecționați în cadrul unei clasificări strînse, cea mai mare parte din concurenți la faza pe școală obținînd rezultate foarte apropiate de primii clasați.

Acest aspect a fost confirmat de o distribuție normală determinată pe o rețea de probabilitate, prin care s-a figurat frecvența notării în funcție de limitele de admisibilitate, diversificate pe nivel de premiere și în funcție de numărul de elevi intrați în etapa finală a concursului.

În cadrul concursului, s-au pus candidaților probleme complexe din teoria și practica profesiunilor respective, unul din scopurile principale urmărîte fiind determinarea randamentului și productivității învățămîntului, ca și posibilitățile efective de optimizare a elementelor sale specifice — ca părți componente ale tehnologiei didactice.

Dintr-o primă prelucrare a datelor statistice experimentale, s-a profilat încă un aspect semnificativ și anume, faptul că peste 80 la sută din numărul participanților au depășit cu mult norma de admisibilitate pentru premiere, determinată unitar pe baza unei relații generale de evaluare a cunoștințelor și a cărei expresie analitică este de forma:

$$P = K(W + n) + 3S(1)$$

În care: K este coeficientul de calitate a lucrării executate la proba practică și variază între 10 și 1, W — productivitatea muncii concurentului, n — consumul specific de materiale realizat, S — nota acordată la proba orală pentru cunoștințele teoretice, coeficient care variază de asemenea între 10 și 1.

Comisia de examinare a adaptat relația generală de evaluare la specificul meseriilor, introducînd, după caz, coeficienți, practic utili, cum ar fi la unele meserii care incumbă și un anumit grad de pericolozitate.

Astfel relația (1) a devenit:

$$P = 3Kc + 3S' = 3(Kc + S')(2)$$

unde în afara simbolurilor cunoscute din (1) avem c — coeficientul de siguranță în condiții dificile de muncă, iar S' — nota pentru susținerea teoretică a probei practice.

S-a realizat totodată și un sistem informațional al concursului, prin care s-au determinat operativitatea raportării și prelucrării datelor înregistrate cu privire la fiecare elev în parte, astfel ca membrii comisiei de examinare să poată lua decizii optime de evaluare prin formula generală de calcul dată.

O analiză finală, a relevat că se impune cu necesitate, ca în formula generală din (1) să se introducă un corectiv Q, care să varieze de la 0—1, deci un șir de valori subunitare, care să reflecte gradul de dificultate teoretic al problemelor date, și care să ofere comisii de examinare posibilitatea să ia decizii optime de apreciere de la un elev la altul, sau de la o grupă de meserii la alta.

Respectiv:

$$P = [K(W + n) + 3S] \times Q(3)$$

Paralel, a reieșit necesitatea ca problematica concursului să fie mai diversificată și de un grad de dificultate mai pronunțat, pregătirea teoretică și practică a elevilor dovedindu-se mult superioară celei pe care s-a scontat. Eventual, ea ar trebui să fie elaborată de un colectiv cu profil ergonomic, care să studieze și alte aspecte ale valorificării cunoștințelor teoretice și practice, cum ar fi problemele de estetică industrială, relația om-mașină în procesul de formare practică a elevilor, estimarea integrării profesionale operative a viitorilor muncitori calificați și a cadrelor medii de specialitate sau eventual unele aspecte de psihologie industrială.

Dr. I. TEICH
Ing. P. RĂDULESCU

SINTEZE LA UN AN DE LA DEBUT

Clasele speciale consacrate studiului biologiei în liceu au împlinit abia un an de existență. Interesul pentru rezultatele obținute în această scurtă perioadă este legitim. El se explică, pe de o parte, prin clarificarea convertită în experiență de un an a **funcționalității și perspectivelor propriu-zise ale profilării de timpuriu a pregătirii elevilor** cu aptitudini și interese în domeniul științelor biologice, prin concepția nouă — reflex firesc al noilor obiective — care stă la baza **programei și prin accentul deosebit pus, în metoda predării, pe activitatea experimentală, de laborator.**

Pornind de la acest triplu interes, am solicitat profesoarelor **Maria Picoș, Adela Logofătu și Catinca Drăghici**, care au predat la clasele speciale de biologie din cadrul liceelor nr. 15 și „Mihail Sadoveanu” din București și la clasa specială a Liceului nr. 7 din Timișoara, opinia lor asupra acestor obiective esențiale ale experimentului.

MARIA PICOȘ: Programa de biologie pentru clasele speciale este apropiată logicii științei ca atare, pornind de la compoziția materiei vii în ansamblu și ajungând la nivele de organizare, la noțiuni de sistematică vegetală și animală. Soluția este rațională — cu câteva amendamente. De pildă, volumul materiei la sistematica vegetală este mult prea amplu pentru timpul afectat predării, iar unele capitole — cel despre materia vie, de exemplu — nu sînt corelate cu studiul actual al chimiei și fizicii în liceu.

ADELA LOGOFĂTU: Problema corelării este, într-adevăr, un element determinant în reușita experimentului. De aceea anul acesta am stabilit cu colega de la chimie ca înaintea lecției de biologie despre compoziția chimică a materiei vii, să le vorbesc elevilor despre legătura proteică, despre polipeptidele din acizii aminici etc. La fel am procedat cu fizica, cînd premergător lecției despre proprietățile fizice ale celulei, profesoara de specialitate, la solicitarea mea, le-a explicat elevilor potențialul electric și de membrană.

MARIA PICOȘ: Intreaga concepție de predare presupune, ca un factor sine qua non, existența unor laboratoare de profil înzestrate cu microscopul pentru lucrări frontale, seturi de planșe vacumate, diferite preparate biologice. Din laboratorul nostru nu lipsesc nici reactivii pentru experiențele de biochimie. Astfel, am efectuat în laborator reacția biuretului, reacția xanto-proteică, determinarea amidonului, a glucozei și a grăsimilor, ca și experiențe pentru determinarea fenomenelor fizice celulare ale materiei vii (plasmoliza, osmoza). Un accent deosebit am pus și pe disecții la scoică, rac, pește, broască, păsări etc. ca și pe determinarea diferitelor specii de plante, în efectuarea secțiunilor prin organele florale, în experiențele de fiziologia plantelor.

CATINCA DRĂGHICI: Fără îndoială, ponderea lecțiilor de laborator constituie nu numai noul, ci și elementul cel mai pasionant al programei aplicate la clasele speciale. De aceea, am căutat să așez și sedințele de cerc tot pe teme practice. Așa de exemplu, după o explicație anterioară privind conservarea și păstrarea materialului biologic, elevii au trecut la efectuarea preparatelor de pești (pregătirea formolului, fixarea pe lame de sticlă, ceruirea, legarea). Într-o altă sedință elevii au învățat cum se lucrează cu determinatoarele. Ei au utilizat „Mica floră ilustrată” de I. Prodan și Al. Buia, determinînd la început plante cunoscute, apoi plante necunoscute de ei.

O contribuție deosebită în lărgirea orizontului elevilor îl au lecțiile demonstrative efectuate cu prilejul vizitelor la institutele de învățămînt superior și la institutele de cercetare

tări cu profil biologic. Cu un asemenea prilej elevii mei au văzut cum arată microscopul electronic, cu ajutorul căruia s-au pus în evidență organitele celulare studiate.

MARIA PICOȘ: Asemenea lecții, care se numără printre cele mai interesante, am ținut

Au cuvîntul profesorii claselor speciale de biologie

și noi pentru zoologie, la Muzeul „Grigore Antipa” ca și la Grădina zoologică. Am reușit, sper, să-i deprindem pe elevi să vadă lumea cu ochi de naturaliști. I-am obișnuit să redea, prin desen, toate aspectele morfologice și structurale ale animalului sau plantei pe care le-au studiat, să facă diagrame florale, desene ale structurii țesuturilor vegetale, ale rădăcinii, tulpinii și frun-

Ce propuneri se conturează pentru îmbunătățirea activității de viitor a claselor speciale de biologie?

CATINCA DRĂGHICI: Să se realizeze o profilare mai accentuată încă din anul I, iar concursul de admitere să cuprindă și disciplinele biologice. Propun, de asemenea, ca la clasele cu profil de biologie să se aplice și planul de învățămînt al secției reale, nu numai al celei umane.

ADELA LOGOFĂTU: Să avem un disponibil de material didactic viu, dat fiind profilul clasei. Un profesor de la Otopeni s-a angajat să crească în bazin broaște pentru experiențe. Ar trebui finanțată această acțiune, datorită căreia școlile din Capitală s-ar putea aproviziona fără greutățile actuale, cu material viu. Apoi excursiile documentare și de cercetare ar câștiga în interes și în finalitate dacă obiectivele ar fi stabilite de comun acord cu anumite institute sau stațiuni de cercetare cu profil biologic și chiar dacă din conducerea „expediției” ar face parte un cercetător științific biolog. Cred că o coordonare în acest sens a acțiunilor, recomandată de Ministerul Învățămîntului (care îndrumă și activitatea multor stațiuni de cercetare) ar fi deosebit de fructuoasă nu numai în pregătirea elevilor, ci și pentru forurile științifice respective care ar dispune de colaboratori pasionați.

MARIA PICOȘ: În cadrul practicii în producție, însoțind elevii la întreprinderea „Didactica” am observat că nu există o corelare între programa noastră și producerea în serie a materialului didactic necesar studiului aprofundat al biologiei. Este neglijată de pildă, producția materialelor didactice necesare anatomiei și fiziologiei comparate (pen-

zei. Explicîndu-le diferența între preparatul viu și desenul schematic din manual i-am obișnuit să execute desene corecte, să facă ceea ce au observat în realitate.

În cadrul unor activități practice efectuate la întreprinderea „Didactica” elevii ambelor licee din Capitală au confecționat numeroase mlafe ale ochiului, urechii, urmărind toate fazele, au învățat să diferențieze piesele bucale de la insecte, să coloreze și să facă secțiuni prin țesuturi animale.

ADELA LOGOFĂTU: Deprinderea elevilor de a lucra în laborator, dobîndirea îndemnării în cercetarea universului biologic se pot realiza numai prin numeroase experiențe, prin studiul amănunțit al factorilor biotici și abiotici, al comportamentului animalelor. În „expediția” — cum ne place să o numim — pe care am întreprins-o zilele trecute în Delta Dunării — vizitarea stațiunii biologice de la Măluț și excursia pe mare ne-au oferit prilejul să colectăm și să conservăm numeroase animale și plante. Timp de patru zile, cit a durat excursia noastră, am colectat plante avtice și de uscat specifice deltei, multe specii de insecte și pești care vor îmbogăți colecția școlii. Ne-am strecurat pe canalele laterale ale Dunării și am surprins diferite specii de păsări, le-am văzut în perioada cuibăritului și le-am studiat comportamentul. Elevii au fost încințați de ineditul observațiilor și de rezultatele cercetării științifice efectuate. Ar fi de dorit ca asemenea expediții să fie mai numeroase, mai ales pentru elevii claselor speciale de biologie.

tru studiul funcțiilor de relații și reproducere). Este nevoie de exemplu, de un material didactic care să redea alcătuirea spongierilor. De asemenea, propunem ca mlafele să nu prezinte numai morfologia și topografia organelor, ci și structura acestora. Să se repartizeze în plan mai mult timp pentru deplasări cu elevii la facultate, la institutele de cercetări, să-i obișnuim cu atmosfera de studiu și cercetare. Organizarea activităților practice să fie lăsată la latitudinea profesorului.

Observațiile judicioase prezentate în acest colocvii converg către sublinierea reușite evidente pe care o reprezintă apariția în peisajul nostru școlar a claselor speciale de biologie. Evident, față de multiplele deschideri de viitor pe care le oferă aceste clase — continuarea studiului biologiei pure ca și a medicinei, științelor agricole, farmaciei, învățămîntului postliceal sanitar etc. — numărul actual al acestor clase ne pare cu totul insuficient. Credem că ar fi pe deplin posibil și de dorit să se creeze cîte două asemenea clase în fiecare centru universitar și cîte una în orașele cu institute pedagogice care au în profil facultate de biologie-agricultură. Desigur, această extindere cantitativă a claselor speciale de biologie solicită și realizarea unor perfecționări calitative în conținutul materialului predat și în corelarea cu celelalte discipline. Fără îndoială, Comisia pentru învățămîntul biologic din cadrul Ministerului Învățămîntului va analiza și problema claselor speciale făcînd recomandările corespunzătoare.

Anchetă realizată de
VIOLETA APOSTOL

VĂ PREZENTĂM:

LABORATORUL DE PLANIFICARE A EDUCATIEI

Recent, și-a început activitatea în cadrul Academiei de studii economice, Laboratorul de planificare a educației, prima unitate de acest gen din țara noastră. De altfel, în numeroase țări au luat ființă asemenea instituții: laboratoare, centre, institute — unele chiar cu caracter central. De mai mulți ani funcționează pe lângă UNESCO un institut internațional pentru planificarea educației. Aceste institute poartă în denumire termenul de planificare a educației și nu de planificare a învățămîntului pentru că noțiunea de educație are, precum se știe, o sferă mai largă, cuprinzînd și activitățile educative, de instruire, desfășurate în afara institutelor de învățămînt, pentru persoanele sub sau peste limitele de vîrstă corespunzătoare diferitelor nivele de învățămînt.

Laboratorul — unitate de studii și cercetări — are sarcina să contribuie la aprofundarea problemelor educației populației din țara noastră și, îndeosebi, ale învățămîntului mediu și superior. O serie de acțiuni ale lui vor fi destinate cunoașterii mai depline a rețelei de învățămînt, nu numai sub raportul stării și înzestrării ei, ci și al eficienței. Trebuie cunoscute mai bine populația școlară, aspirațiile ei, mijloacele de care dispune. E necesar să se știe mai mult despre cadrele didactice, despre eficiența muncii lor și despre posibilitățile pregătirii permanente în vederea însușirii cunoștințelor noi. Stă în sarcina Laboratorului să sprijine inițiativele luate în domeniul realizării unei structuri a învățămîntului mediu și superior, care trebuie să corespundă cît mai judicios cu creșterea gradului de complexitate a structurii economice și sociale a societății noastre viitoare. Vor fi întreprinse studii pentru determinarea cheltuielilor totale și curenți alocate învățămîntului și altor acțiuni educative și pentru a stabili locul pe care îl deținem pe plan mondial și european în acest domeniu. Se vor efectua studii în vederea modernizării tehnologiei învățămîntului și actualizării programelor de instruire. De asemenea, Laboratorul se va preocupa de tehnica convertirii în termeni de instruire a specialităților și profesilor noi sau previzibile să se formeze, ca urmare a cuceririlor viitoare ale științei și tehnologiei.

Eforturi însemnate se vor depune pentru a realiza o cunoaștere a laturilor calitative ale învățămîntului, prin aplicarea unor metode mai moderne de investigație, a cercetării integrale sau selective, curențe sau periodice.

O zonă însemnată de preocupări ale Laboratorului o va constitui elaborarea unor studii de prognoză și prospectivă a învățămîntului mediu și superior. Noi dispunem încă de pe acum de unele elemente importante în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială a țării noastre pînă în anul 1990, fapt care ușurează elaborarea de prognoze și perspective în domeniul învățămîntului. În această activitate vom respecta principiul fundamental al comasării prognozelor și perspectivelor cu prognoza și prospectiva economică, dar vom respecta și principiul, la fel de fundamental, că învățămîntul furnizează cadre și pentru ramurile neeconomice ale economiei naționale. Un alt domeniu constă în condensarea cîrții de dezvoltare a necesităților economice, științifice, tehnologiei și culturii în cadre cu studii medii și superioare, deoarece pregătirea acestora necesită un timp mai lung, iar activitățile prestate de ele sînt mai supuse modificărilor determinate de schimbările tehnologice.

Activitatea de planificare a educației este un proces complex, de lungă durată, care se desfășoară continuu și trebuie să dispună de o suplă apreciaabilă, pentru a se putea adapta la situații și cerințe noi. Este o activitate ce se cere prestată de cadre calificate în problemele planificării educației, ea avînd trăsături specifice, deosebite de cele ale activității de planificare a altor sectoare. Laboratorul intenționează ca, într-un viitor nu prea îndepărtat și cu aprobarea forurilor tutelare, să inițieze lectii, conferințe, simpozioane și să elaboreze studii de introducere în problemele planificării educației la care vor putea participa cei interesați.

Evident, activitatea Laboratorului de planificare a educației nu se poate desfășura fără o legătură strînsă cu toate organismele interesate în planificarea educației și în primul rînd cu Ministerul Învățămîntului de la care urmează să primească sarcini importante de rezolvat, cu Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și cu o serie de ministere de ramură, pentru a le cunoaște necesitățile viitoare de cadre. Laboratorul întreprinde, din proprie inițiativă sau la cererea acestora, cercetările și studiile considerate utile. În același timp, va întreprinde legături strînse cu Institutul de cercetări pedagogice, Institutul de cercetări economice, Centrul de cercetări pentru problemele tineretului, Laboratorul de prospectivă al Universității din București și altele și va apela la Direcția centrală de statistică sau la Centrul de calcul al Academiei de studii economice și al Universității din București, pentru a obține o serie de date cantitative și, respectiv, pentru prelucrări sau efectuări de calcule mai complicate.

Laboratorul de planificare a educației este o unitate necesară. Rămîne ca el să-și dovedească utilitatea prin efortul de a contribui la perfecționarea activității de educare în raport cu exigențele formulate de recente documente de partid privind munca politico-ideologică și cultural-educativă.

Prof. univ. dr. G. RETEGAN
directorul Laboratorului de planificare a educației

Niciodată pînă acum domeniile comunicației nu au căpătat semnificații atât de multiple. Ne-am obișnuit să comunicăm cu exploratorii spațiilor extraterestre; ne pare deosebit de firesc să cercetăm conținutul propriei geneze, sondind asiduu comunicarea în universuri intracelulare; este un fapt de natura actului cotidian să „dăm ordine” de la distanță diferitelor tehnici. Mai mult ca oricînd omul modern capătă conștiința unei alte dimensiuni a existenței sale — necesitatea de a comunica. Pentru unii dintre cercetătorii comunicației reprezintă un factor fundamental de existență a creierului uman într-o existență civilizată, un fel de element de nutriție, cu largi rezonanțe asupra echilibrului biofizic al fiecărei individualități.

Sub aspectul teoriei, aproape nu există domeniu al științei care să nu fi reflectat asupra esenței comunicării sau — incluse în ea — asupra unor concepții ca: informație, control, structură, decizie, operativitate, acțiune și retroacțiune, model, sistem, analogie etc.

Cu Norbert Wiener a început era comunicațiilor interdisciplinare. Acest fapt a zguduit din temelii edificiile unor științe cu vechi statute de existență și le-a obligat la reconsiderări și reordonări fundamentale.

Însăși educația — fenomen social menit să contribuie la ridicarea individului spre diferitele modele culturale ce le oferă o societate dată — a început să fie studiată ca fapt de comunicație. „Educația în absența comunicării înseamnă ceva absurd — spunea prof. Mircea Malița. — Orice act educativ este un act specific uman impregnat de comunicare”.

Semnele comunicării și interpretarea lor

În procesul istoric al conviețuirii, omul a fost nevoit să comunice semnelor diferite conținuturi ale experienței sale, ale gândirii sale. Aceste acte s-au produs totdeauna numai atunci cînd am fost în prezența a doi parametri fundamentali: a) a unor semne ale comunicării; b) a unor subiecți capabili să interpreteze semnele comunicării.

Dar ce înseamnă semn al comunicării umane? Semnul reprezintă orice eveniment (obiect material, fenomen natural, proprietate, cuvînt vorbit sau scris, imagine etc.), căruia i s-a adăugat o semnificație deosebită de natura sa și care poartă cu sine un conținut de gândire despre o realitate. Pentru a exista, semnul trebuie să aibă posibilitatea interpretării relativ univoce în registrele semantice ale subiecților incluși în actul de comunicare.

Sub aspect istoric, semnele apar ca produse ale conviețuirii umane, avînd o geneză socială. În procesul de muncă și de conviețuire colectivă, omul a acordat diferitelor evenimente anumite semnificații, și în acest mod, le-a pus în slujba contactului său cu semenii.

Evenimentul „cuvînt” (comunicare prin „cuvînt”) a reprezentat unul din marile salturi produse în procesul de formare, conservare și dezvoltare a speciei. Natura semnelor comunicării umane, varietatea lor, funcțiunile și importanța diferită ce li se acordă în actul comunicării au dus la crearea unor multiple clasificări, a unor multiple ordonări.

Din rațiuni de expunere mai simplificată, noi ne folosim de următoarea clasificare: a) semne lingvistice; b) semne extralingvistice 1).

În prima grupă vom include toate semnele din sfera comunicării prin limbă (fie că este vorba de o limbă naturală sau de una artificială, fie că este vorba de o limbă orală sau una scrisă).

În cea de-a doua grupă am inclus toate evenimentele (fenomene, lucruri, obiecte etc.) care transportă un „înțeles”. De asemenea, aici se pot include și semnele comunicării prin imagine și sunet care transportă elementele afectivității comunicării (gest, mimică, accent, sunete izolate) 2).

Orice semn al comunicării 3) nu poate exista într-o stare izolată. Pentru a-și îndeplini menirea, el intră în anumite relații, între care, cele mai importante, par a fi următoarele:

(1) R; (S₁, O₁)

În această relație semnul numește un obiect. În calitate de obiect pot apărea orice fenomene, lucruri, proprietăți etc. ale lumii materiale sau ideale. Obiectul se numește denotatul semnului. În R; (S₁, O₁) S reprezintă semnul, iar O — obiectul. În această relație semnul apare ca o „etichetă a obiectului”. Compunerea mesajelor de comunicare într-o asemenea relație a semnului cu obiectul creează limbajul-obiect. Aspectul acesta a fost denumit aspectul **șigmatic**.

(2) R; (S₁, C₁)

În această relație semnul semnifică ceva pentru interlocutor, înseamnă ceva

dintr-un anumit punct de vedere, sub un anumit raport. În R; (S₁, C₁) S reprezintă semnul, iar C₁ — înțelesul lui. Această relație ne exprimă forma de existență a reflectării umane, C₁ reprezintă echivalentul gândirii lui S₁. În contextul acestei relații semnul nu mai apare doar ca o numire a denotatului (obiectului), ci ca un suport al concepției logice. În comunicarea umană există semne cu același denotat, dar cu înțelesuri diferite. Exemplu: „Nicolae

Schema comunicării educaționale

Bălcescu”; „cel mai mare revoluționar al anului 1848; autorul istoriei românilor sub Mihai Viteazul”, etc. Fără îndoială, avem de-a face cu același denotat, dar cu sensuri diferite. De aceea spunem că „un semn, o expresie își desemnează semnificația și își exprimă sensul” (Frege).

Acest aspect a fost denumit aspectul **semantic**.

3) R; (S₁, S₁... S_n)

Semnul nu apare în comunicare izolat. El se află în raporturi determinate cu alte semne cu care intră în combinație. Între semne se pot executa, după anumite reguli, variate combinații în care exprimăm fie un adevăr logic, fie o stare naturală, fie o trăire individuală.

Aspectul acesta a fost denumit aspectul **sintactic**.

(4) R; (S₁, H)

Așa cum afirmam, semnele au apărut și există pentru necesități de contact interuman. În R; (S₁, H) S₁ reprezintă semnul, iar H — omul. Cu ajutorul semnelor omul participă la schimburile de informații, primește și transmite informații. Odată cu ele (sau, prin mijlocirea lor) omul codifică reacții, dorințe, necesități, exprimă trăiri subiective. Aspectul acesta a fost denumit aspectul **pragmatic**.

Cimpul semiotic al comunicării educative

Actele instructiv-educative se consumă și ele într-un cimp al semnelor — cimp semiotic — produs, între elementele constitutive ale procesului (vezi schema). Mesajul educațional se compune astfel din evenimentele (semne) lingvistice și evenimentele extralingvistice (și nonlingvistice). Aspectul instructiv al comunicării educaționale se

supune analizei prin decelarea informației ca mesaj lingvistic.

În momentul actual ale evoluției științelor, avînd posibilitatea construirii abstracte a unor „alfabete finite” ale informației de natură instructivă pentru un anumit obiect de învățămînt, sau pentru o anumită vîrstă (clasă de elevi), se creează posibilități pentru abordarea exactă a „cantității de informație”. Amintim în acest sens cercetările profesorului Gh. Zapan și ale colaboratorilor săi. Informația instructivă, analizată cu aparatul matematic al teoriei informației, poartă cu sine și analize de ordin șigmatic și semantic.

Semnele comunicării lingvistice pot reprezenta și surse ale descifrării gândirii logice. Dacă luăm ca punct de plecare opiniile unor cercetători după care „comportarea omenească” înseamnă și „comportare în limbaj”, și, ținem seama de teza după care „confuziile conceptuale” din psihologie au drept cauză și faptul că „nu au fost incorporate cunoștințele despre logica limbii” (Willgenstein), vom putea surprinde cit de fecunde pot fi cercetările asupra comunicării prin limbaj, efectuate prin mijlocirea instrumentelor logico-formale. (În acest context avem în vedere cercetările de ordin sintactic).

Un alt aspect al comunicării educaționale vizează laturile sale programatice. Comunicarea educațională se construiește în scopul formării și informării tinerelor generații. Ea primește însă un mod subiectiv de a exista prin mulțimea agenți care contribuie la făurirea ei. Viața interioară a educatorului și educatului se oglindește fidel în comportamentele de limbaj.

Ne permitem să credem într-un stil al comunicării educaționale. El ar reprezenta întreg arsenalul notațiilor complexe lingvistice, extralingvistice și nonlingvistice, ca și modul lor subiectiv de a exista.

Subiectivitatea profesorului se condensează în felul particular de a combina semnele comunicării educaționale. Acest lucru este un produs de interferență ce angajează pregătirea profesională și pedagogică, dar și o vocație, un complex de factori aptitudinali. Mult discutată „măiestrie pedagogică a profesorului” ne apare ca un mod particular de operare cu complexe de semne în vederea atingerii scopurilor propuse în situații foarte diverse. Acest lucru înseamnă, alături de un calcul anticipat, rece, asupra unor succesiuni algoritmice de semne care transportă o informație științifică, alături de o rațională distribuție a celorlalte tipuri de semne și un amplu registru de posibilități de schimbare, de reordonare a lor în funcție de condițiile ad-hoc în care se produce comunicarea educațională în orice moment al ei.

ION CIOCAN

1) Unii autori vorbesc și de semne „non-lingvistice”.

2) Sistem conștient de faptul că, la o analiză atentă, o asemenea clasificare nu satisface integral exigența de profunzime, căci o comunicare care să se construiască numai din unele sau numai din altele dintre semnele clasificate mai sus nu este posibilă. De pildă fluxul lingvistic nu se poate desprinde total de elementele care trădează aspecte afective (limbaj oral) sau, în condițiile unui limbaj scris, de elementele personale (subiective) ale construcțiilor semantico-sintactice, după cum nici comunicarea bazată numai pe semne extralingvistice nu poate exista.

3) În analizele care urmează avem în vedere numai semnele de natură lingvistică.

ASOCIAȚIA INTERNAȚIONALĂ PENTRU EVALUAREA RANDAMENTULUI ȘCOLAR — I.E.A., cu sediul legal la Liege (Belgia) și cu centrul de coordonare la Wenner — Gren Center, Stockholm (Suedia) are afiliată, în prezent, institute de cercetări pedagogice din numeroase țări, inclusiv Institutul de cercetări pedagogice din România.

Obiectivul principal al cercetărilor întreprinse de I.E.A. este de a stabili și de a explica, într-o formă cât mai precis posibilă, factorii sau complexul de factori care determină randamentul școlar — în general, precum și în diferite compartimente școlare — și de a evidenția cum acesta variază, în raport cu contextul socio-economic și cultural din diferite țări.

După un scurt studiu preliminar (1959—1961) al cărui obiectiv a fost de a verifica posibilitatea unor astfel de acțiuni și care a demonstrat că asemenea cercetări internaționale sînt realizabile, I.E.A. a întreprins o vastă cercetare cu privire la randamentul învățămîntului matematicii. Pentru această cercetare au fost alese două țări importante ale sistemului de învățămînt din 12 țări: a) copiii de 13 ani — vîrsta la care în toate sistemele de învățămînt un întreg contingent școlar este cuprins în învățămîntul obligatoriu; b) elevii care termină clasa care precede intrarea în învățămîntul superior. În total au fost testați 133 000 de elevi din 5 450 de școli și au fost completate chestionare de către 13 500 de profesori și 5 450 directori de școli. Toate informațiile obținute au fost depuse într-o „bancă de estimare” a datelor. Rezultatele obținute la probele de matematică au fost analizate ca funcții de variabile la cinci nivele: 1) al elevului; 2) al familiei; 3) al școlii; 4) al localității (tip de localitate, urbană sau rurală, importanță); 5) al sistemului național de educație (atribute globale, ca de exemplu durata de școlaritate obligatorie etc.).

Începînd din 1966, I.E.A. întreprinde o cercetare cu privire la șase discipline, extinzînd totodată volumul informațiilor culese (mai precis în ceea ce privește variabilele de intrare și de funcționare a sistemelor educative). În această cercetare populația școlară va fi testată la trei nivele: a) copiii de 10 ani; b) copiii de 14 ani; și c) elevii din anul școlar preuniversitar.

Randamentul școlar va fi cercetat, printre altele, în domeniul științific — diferite teme și obiective la geologie, biologie, chimie și fizică — al înțelegerii lecturii — vocabular, aspecte cognitive ale lecturii, viteza lecturii — al literaturii — preferințe, interese literare, înțelegerea și analiza textelor literare, — al însușirii limbilor străine de circulație mondială — înțelegerea orală, înțelegerea lecturii, redactarea, exprimarea orală.

Instrumentele pentru probe au fost puse la punct paralel cu mai multe chestionare, „scări” de atitudine, modele de descriere a practicilor educative din clasă, între 1967—1970. În 1970 și 1971 vor fi testați aproximativ 350 000 de elevi din 22 sisteme educative naționale. Datele culese vor fi analizate cu scopul de a identifica principalii determinanți ai randamentului școlar atît în fiecare sistem educativ național în parte, cît și pe ansamblul acestora. Rezultatele cercetării vor fi publicate în 1973.

TIBERIU TRUTZER

Note

Copiii „c'tesc” și desenele

Copiii par a fi cei mai privilegiați cititori. Cărțile scrise sau ilustrate pentru ei — mai ales atunci când sint excelente opere de artă — au marele avantaj al ineditului, fiindcă vârsta copilăriei este cea mai bogată în descoperiri. Și, desigur, pe primul loc în acest sens se află poveștile, mult îndrăgite, povești populare sau culte, cu împărați și viteji ori cu hazlii eroi din binecunoscuta lume obișnuită. În plus, aceste cărți oferă din plin posibilitatea unor ilustrații care pot exploata nelimitat talen-

— cunoașterea se împlinește substanțial cu ajutorul imaginii. Și când ilustrația este convingătoare, deci adecvată posibilităților de înțelegere ale vârstei, completând textul, sau uneori chiar concurându-l din punct de vedere al forței de sugestie, literatura nu are decât de câștigat sub aspectul

funcției sale cognitive și multilaterale educative.

Neîndoiește, cărțile dedicate copiilor sint ilustrate în fel și chip. Nu ne oprim la cele care propun enigme moderniste, sau șarade grafice greu de descifrat minții infantile. Ne referim doar la acele volume care atrag atenția, și fără mijlocirea titlului sau a autorului, desfășurând privirea și mulțumind intelectul; la acele cărți care vorbesc și fără text, care pot fi „citite” și de către cei ce n-au deslușit încă miracolul alfabetului, la cărțile care prin desenele ce le conțin, prin felul în care sint machetate și prin caracterul literar constituie un desăvârșit stimulent pentru lectură, pentru dezvoltarea unei gândiri și imaginații creatoare preșcolară și școlară.

De câtă considerație se bucură arta alcătuirii cărților în general și a celor pentru copii în special, o dovedește și or-

ganizarea „Expoziției internaționale de artă a cărții” sau a concursurilor „Cartea frumoasă pentru copii”, „Concursul pentru ilustrații”, „Concursul pentru machetatori” etc.

Cărțile românești au primit în ediția 1971 a concursului I.B.A. o medalie de aur, 3 medalii de argint, 5 medalii de bronz și 6 diplome. Și cărțile pentru copii au fost recompensate cu o medalie de aur, („Gargantua & Pantagruel” de Rabelais. Ilustrații de Val Munteanu, Editura tineretului și I.P. Arta grafică 1968), și trei diplome („Capra cu trei iezi” de Ion Creangă și I.P. Arta grafică, 1969; „Întimplările și faptele de pomină ale năzdrăvanului Til Buhoglină”, Ilustrații de Val Munteanu, Editura Ion Creangă și I.P. Arta grafică, 1970; „Mustățile fără pereche” de Vladimir Colim, Ilustrații de Iacob Dezideriu, Editura Ion Creangă și I.P. Arta grafică, 1970.)

De asemenea, la Concursul pentru ilustrații s-au primit o medalie de argint, o medalie de bronz și o diplomă (Mircea Dumitrescu, pentru ciclul de ilustrații la „Povești” de Ion Creangă).

Aceste titluri se adaugă celor premiate în anii trecuți (de pildă, „Aventurile lui Mac” de Lucia Olteanu, Ilustrații de Livia Rusz, Editura

Ion Creangă) sau altor cărți tipărite cu un deosebit simț estetic (Ion Miclea, Ion Brad „La curtea regelui Tigru”; Ion Slavici „Zina Zorilor”).

V. B.

Versuri patriotice pentru școlari

(Mircea Micu: „Memoria pergamentelor” — Editura „Ion Creangă”, 1971).

Coboritor din Ardealul lui Coșbuc, Goga și Blaga, Mircea Micu continuă cu succes tradiția înrădăcinată de înaintași — de elogiul adus patriei și neamului de eroi de la poalele Carpaților. Dragostea de pământul natal, exaltarea trecutului de lupte și de izbinzi ale poporului — detectabile ușor și-n alte volume precedente („Frumusețile zilnice” — 1965, „Noptile risipitorului” — 1970 și îndeosebi „Teama de oglinzi” — 1971) — capătă în „Memoria pergamentelor” profunzimi și valențe noi.

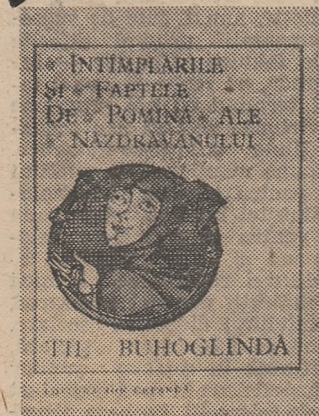
Multe din poeziile volumului sint innouri străbătute de patos contemporan în care sint cîntate mărețele realizări din patria noastră („Triptic contemporan”, „Cîntecul necesar”, „August”) sau se aduce laudă „făuritorilor de frumusețe”. „Aduceți flori, grădini întregi de flori / Multicolore, pline de suplete, / Să le așez în mîini de muncitori — / Făuritorii mei de frumusețe” („Aduceți flori”).

În alte poezii („Decebal”, „Bălcescu”, „Legendă cu Mihai Viteazul”, „Tudor os Vladimirescu”, „Baladă cu lanca”) sint evocați cu căldură și pietate bărbai ai neamului nostru, întemeietori de țară și de destine. Evocarea este făcută, de cele mai multe ori, în versuri clare, de

mare concentrație. Așa, de exemplu, în poezia „Umăr lingă umăr” — poezie de numai patru strofe — este cuprinsă o întreagă istorie: „Din Ștefan și din Tudor ne tragem pe pămînt, / Bălcescu e un frate cu inimă vitează / Și toate cite astăzi înfloritoare sint / Le-au fost visat străbunii cu mîntea lor cea trează / Penes Curcanul doarme în inimi ocrotit, / Oituzul sub cupole eroii și-i adună / Și-neasuri de odihnă, cu sunet limpezit / Se-aude răsuflarea gornistului Furtună. / Sintem înalți ca munții și încercați ca piatra, / Coloana noastră urcă din socluri de eroi. / Și ne-am lăsat săpate pe stîncile din Tatra / Insemnele de jertfă aduse vremii noi. / Stăpînitori de țară, apărători de glie, / Zid uriaș de piepturi în care inimi ard, / Urcăm spre înălțimea-ți de aur, Românie, / Și-n stema de lumină a scumpului stîndard”.

Limpiditatea versului, ușurința expresiei, ca și ideile înălțătoare pe care le conține, recomandă noua carte a lui Mircea Micu școlărilor de orice vîrstă care au ocazia să afle în ea multe poezii proprii pentru recitări.

D. RACHICI

și imaginația artiștilor plastici și a machetatorilor. De altfel, cărțile pentru copii fără desene sint ca pînea fără sare. Oricîtă putere de reprezentare polivalentă are cuvîntul, la cei mici — care apelează în primul rînd la aspectele concrete ale realității

Chipul patriei văzut cu ochii adolescentului

Culorile — atunci cînd exprimă sensibilitatea umană — prilejuiesc neașteptate satisfacții, obligîndu-te să stabilești relații la care nu te-ai fi gîndit niciodată între subiect și obiect, între lucruri, sau între diferite modalități de transfigurare artistică a realității. Iar cînd această sensibilitate are prospețimea și îndrăzneala adolescenței, și spiritele mult rafinate trebuie să convină că în artă — în cazul de față în pictură — sinceritatea poate cîntări mai greu decît meșteșugul.

„Expoziția națională de artă plastică a elevilor”, găzduită central — laudabilă inițiativă — la Sala Dalles, ne îndrituiește să credem acest lucru, cu atît mai mult cu cît avem ocazia să comparăm realizările elevilor specializați în domeniu (ai liceelor de arte plastice) cu ale pictorilor amatori (elevi ai școlilor de cultură generală, profesionale, liceelor de specialitate și teoretice). De altfel, avem impresia că în premierea și menționarea lucrărilor, juriul a ținut seama destul de mult — poate chiar prea mult — de diferența de pregătire dintre cele două categorii de autori, în favoarea celor din urmă. Incontestabil, tablourile semnate de cei care beneficiază de un apreciazabil surplus de cunoștințe în materie impresionează prin siguranța desenului, prin ținuta concepției, prin exploatarea efectului de culoare. Dar, în același timp, putem afirma că o parte din aceste expozate sint mai modeste în manifestarea personalității și originalității. Involuntar, recunoaștem maestrul, sintem tentați să-l încolomăm pe autor în rîndurile discipolilor credincioși ai unor curente sau școli.

Mai susceptibile la o critică de specialitate, picturile născute din necesitatea de autoexprimare prin intermediul tușului, acuarelilor, uleiului, sau temperei cîștigă

datorită inventivității, exploziei sentimentelor pe care le exprimă, notei personale pe care o capătă interpretarea sensibilă și spontană a lumii inconjurătoare. Tot aici întîlnim o reconfortantă diversitate tematică, un accentuat interes pentru compoziții inspirate din actualitate, din trecutul de luptă al poporului sau din lectura unor cărți.

Dar, indiferent de profilul școlilor în care învață acești elevi, expoziția demonstrează în primul rînd angajarea lor conștientă în procesul de creație ar-

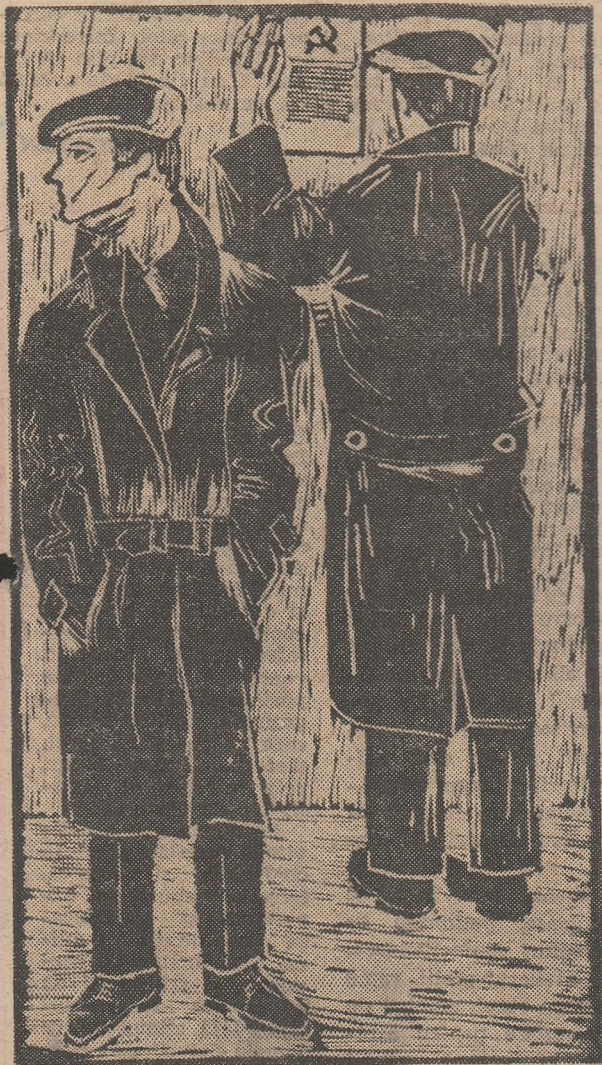
CRONICĂ PLASTICĂ

tistică ca rezultat notabil al educației etice și estetice pe care au primit-o, în spiritul ideologiei societății noastre socialiste. Elevii-pictori își cunosc țara și o zugrăvesc în culorile optimiste ale tinereții lor. Peisajele surprind colțuri pitorești ale diferitelor regiuni ale patriei; liniștea albastră a unei nopți de vară (Liniște, Szigmond Ernest, Județul Alba), ulița în verde tonifiant a unui sat (Ulița, Răducanu Nicola, Fetesti), o vară toridă sugerată printr-un cer de un galben intens (Peisaj, Pirvan Octavian, Roștorii de Vede), panorama unui tînar oraș (Orașul nou, Pop Simion, Baia Mare), marea impresionantă a unei construcții moderne industriale (Construcții, Ferenczi Karoly, Tîrgu Mureș). Un sugestiv portret al Sufletorului de sticlă este semnat de Pașcanu Mihai, Toplița.

Eroul este titlul tabloului lui Dunăreanu Marin, lucrat în mozaic, zugrăvind chipul unui furnalist plin de vigoare și însuflețire. După cum aminteam, multe dintre picturi, gravuri, desene evocă momente din luptă clasei muncitoare pentru cucerirea drepturilor și libertăților ei. (Dof-tana, Pană Mariana, Ilfov, Procesul, Vlad Poenaru, București, un tablou în negru și verde cenușiu, culori care îi subliniază atmosfera. Momente istorice, Vadăni Ioan, Abrud); o serie de lucruri ilustrează activitatea comuniștilor în ilegalitate, ca afișarea manifestelor sau ședințe conspirative; compoziția Victoriei socialiste, pictură pe sticlă aparținînd Cercului de creație al Grupului școlar M.I.U. care a obținut premiul I. Aproape toate picturile executate pe sticlă sau în faianță de către elevii acestui grup școlar rețin atenția prin virtuozitate și originalitate. Și folclorul constituie un motiv de inspirație la care se recurge foarte des, fie că este vorba despre viața spirituală a satului, (Sărbătoare folclorică, colaje-textile, Vladimirescu Rodica, Botoșani, lucrare care a fost evidențiată cu premiul special U.T.C. Cvart popular, Leonte Nastase, București, fie că se lucrează în maniera artei populare, abordîndu-se subiecte din lumea mirifică a basmelor românești.

S-ar mai putea spune multe lucruri deosebite despre această expoziție, atît în privința multor modalități de exprimare artistică întrebunțate de elevi, cît și în cea a calităților remarcabile ale unui număr mare de expozate. Vizitatorii pleacă din sala Dalles cu sentimentul unei depline mulțumiri pentru bogăția de impresii cu care îi răsună talentul acestor surprinzători de mulți tineri artiști plastici.

V. BACIU

Cristian Dumitrescu (București)
„Comuniștii în acțiune”

UNIUNEA SOVIETICĂ

Întâlnire cu tehnologia școlii viitorului

Printre cele 12 institute de cercetare științifică de care dispune în prezent Academia de Științe Pedagogice a Uniunii Sovietice, în sfera cărora intră întreaga gamă de probleme cu care este confruntată școala sovietică de astăzi, învățământul contemporan în ansamblul său, se distinge, prin dezvoltarea deosebită din ultimii ani a experimentelor cu aplicație imediată și a cercetărilor prospective cu scadență mai îndepărtată, **Institutul de cercetări științifice privind instalațiile școlare, mijloacele tehnice și tehnologia învățământului.** Activitatea institutului, susținută de o puternică infrastructură tehnică și desfășurată de cei 107 cercetători ai acestuia — doctori și candidați în științe, ingineri electroniști și mecanici — dispune pe lângă cele 9 laboratoare dotate cu instalații dintre cele mai moderne, de o vastă rețea de centre experimentale în școli și de un numeros activ de colaboratori din rândurile practicienilor de la catedre. În prezent, institutul, condus de **prof. univ. S. G. Sopovalenko**, membru al Academiei de științe pedagogice a Uniunii Sovietice, are în curs de experimentare sau omologare aproximativ 140 de prototipuri de diferite aparate și instalații pentru desfășurarea „proceselor tehnologice” școlare.

O dublă întâlnire cu profesorul **Piotr R. Atutov**, directorul adjunct al institutului, ne-a permis să conturăm câteva din preocupările esențiale din prezent ale acestui for de cercetare pedagogică. Profesorul Atutov, originar dintr-o republică orientală a Uniunii Sovietice, este unul dintre cei mai reputeți reprezentanți ai tinerei generații de psihopedagogi sovietici și, în același timp, unul dintre promotorii entuziaști ai dotării învățământului cu cele mai recente cuceriri ale științei aplicate și tehnicii moderne.

„Am căutat să abordăm implicațiile introducerii unei noi tehnologii a învățământului pe o arie cât mai largă — ne spune prof. Atutov. Principalele noastre studii fundamentale analizează problemele dotării cu mijloace moderne a școlilor atât din punct de vedere educațional, psihopedagogic și didactic cât și din punct de vedere economic, sociologic și ergonomic. Țin să

subliniez că întreaga orientare a activității noastre se situează pe pozițiile educației ergonomice, adică a apropierii cât mai depline a condițiilor activității școlare de specificul și cerințele muncii în producție. De aceea introducerea tehnicii în școală urmărește nu numai optimizarea proceselor de predare și însușire a cunoștințelor ci și familiarizarea elevilor cu minuirea aparatului electronic, a diferitelor mecanisme, a instrumentelor de măsură și control — respectiv cu componentele fundamentale ale actualei tehnici din producție”.

Intr-unul din laboratoarele de fizică ale Institutului pedagogic „A. I. Herzen”, din Leningrad

Printre lucrările de mare amploare ale Institutului din Moscova se numără alcătuirea a 45 de tematici de dotare tehnică pentru toate disciplinele predăte în școala medie generală de 10 ani — adaptabile la diferite tipuri de unități școlare — mari centre de învățământ din municipii și orase de importanță unională sau școli din comunele și satele situate în zonele arctice sau orientale ale Uniunii Sovietice.

În laboratoarele grupei pentru electronică școlară conduse de **prof. Vladimir Baltanski** poți întâlni o varietate de dispozitive și aparate adaptate procesului de învățământ, instruirii progra-

mate, modelării și studiului gândirii, testării și verificării cunoștințelor. Unele — asemenea computerelor programate de prof. L. N. Landa pentru studiul structurilor care determină însușirea conștientă a cunoștințelor — par să ne transpună prin complexitatea lor tehnică, la un centru de comandă și de urmărire a lansării rachetelor balistice. Alte aparate și dispozitive sînt mai mici și mai simple, cel puțin aparent, căci fiecare dintre ele constituie o expresie dintre cele mai moderne a utilizării electronicii în scopuri didactice.

Activitatea laboratoarelor de electronică școlară ca și a majorității celorlalte laboratoare ale Institutului îmbină strîns, organic, cercetarea cu proiectarea de noi aparate și dispozitive. Prototipurile concepute și construite aici, se dau apoi spre omologare în școli. Astfel, de pildă, la Școala generală cu caracter experimental nr. 204 din Moscova, se testează printre altele o baterie de aparate cu piese interșanjabile

pentru lucrări frontale de fizică, concepute de profesorul I. M. Rîmianțev, din cadrul Institutului de tehnologie didactică. Trusele cuprînzînd aceste aparate — căci o caracteristică a prototipurilor care ne-au fost prezentate este gruparea lor pe truse, în așa fel încît prin montaje diferite să permită efectuarea unor game cât mai largi de experiențe și lucrări — sînt experimentate de profesorii școlii, pe baza unor contracte de colaborare științifică. Adesea, la sugestiile acestora, concepția și construcția noilor aparate este substanțial îmbunătățită. Spre exemplificare ne sînt

prezentate diferite instalații pentru mecanica fluidelor, aparate pentru determinări și măsurători electrodinamice și electrostatice, fotoelectrice etc., care, acum, după ce au fost perfecționate pe baza sugestiilor date de profesorii experimenteratori, se află în producția de serie.

Dar colaboratorii institutului din Moscova nu se mulțumesc numai cu elaborarea și omologarea unor aparate și dispozitive de concepție proprie. Prin Academii de științe pedagogice ale republicilor unionale și direct din partea unor creatori individuali sau a unor colective de creatori din școli, institutul primește, anual, sute de sugestii și documentații privind diferite elemente ale tehnicii didactice — începînd, de pildă, cu realizarea unei table-ecran și terminînd cu noi programe pentru televiziunea școlară sau scenariile unor filme științifico-didactice. Căci, se impune menționat, în profilul Institutului pentru tehnica și tehnologia învățământului intră și elaborarea tematicilor pentru programele „teleshcolară”, precum și experimentarea acestora. Institutul redactează broșuri cuprînzînd indicații pentru utilizarea, în cadrul activității didactice școlare, a emisiunilor de televiziune școlară, care sînt difuzate în rețeaua școlilor înscrise să beneficieze în mod organizat de programele telescolii. Pe baza observațiilor privind eficiența acestor programe, prelucrate și sistematizate științific de colaboratorii institutului, tematicile emisiunilor „teleshcolară” sînt perfecționate continuu.

Un alt domeniu de activitate al institutului vizează elaborarea de tematici și scenarii de filme didactice, atât pentru predarea diferitelor discipline cât și pentru orientarea profesională și școlară.

Așadar, activitățile Institutului de tehnică și tehnologie școlară al Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S. cuprînde în profilul său ansamblul preocupărilor ce vor caracteriza didactica școlii viitorului. Rezultatele cercetărilor și proiectelor-pilot întreprinse în ultimii ani dovedesc din plin că institutul se achită cu cinste de această misiune plină de răspundere.

M. HERIVAN

telex

R. P. Polonă

Noua concepție educativă experimentată într-o școală de muzică

Școala elementară de muzică nr. 1 — „Emil Mlynarski” din Varșovia este o prezentă bine cunoscută în viața artistică din R.P. Polonă. Elevii ei au luat parte la numeroase concerte date în sălile Conservatorului și Filarmonicii, la Festivalul internațional de muzică contemporană „Toamna varșoviană”. Ei s-au produs de asemenea peste hotare la Dijon în Franța și la Moscova unde au dat concerte în cadrul Congresului I.S.M.E. (Societatea internațională de educație muzicală). Ceea ce distinge în

mod deosebit activitatea pedagogilor acestei școli este modul de a concepe rolul și funcția muzicii contemporane în procesul de educație. Totul a început oarecum întâmplător. Compozitorul Jerzy Maksymiuk, s-a hotărît într-o zi să încerce o nouă direcție una din lucrările sale „Epizody” (Episoadele) colectivului de elevi ai școlii. Rezultatul a fost surprinzător. Micii executanți au pregătit concertul cu o însuflețire extraordinară, iar compozitorii (concertul a fost pregătit cu colaborarea Uniunii compozitorilor polonezi) au avut prilejul să se convingă că merită oboseala să creeze pentru copii.

Lucrările sînt executate de diferite formații de copii. Cea mai interesantă dintre acestea este desigur corul dirijat de un maestru de talent: Romuald Miazga. Dar foarte aproape ca valoare se situează

și ansamblul violoniștilor și violonceliștilor de 8—10 ani ca și ansamblul de percuție.

Modul acesta de a concepe activitatea în școală a contribuit mult la îmbogățirea imaginației auditive a copiilor, la dezvoltarea sensibilității lor, a simțului lor pentru ritm etc. Capacitățile lor pe planul executării muzicale au crescut excepțional.

R.P.D. Coreeană

Elevii — brigadieri din Ceulima

Una dintre cele mai ample lucrări de construcții realizate în ultimii ani în Phenian este noul cartier Ceulima, veritabil oraș anexă al capitalei R.P.D. Coreene. Noul cartier este alcătuit din blocuri de 8, 10 și 15 etaje, dispune de complexe comerciale, policlinică, școli generale, medii și tehnice.

Elevii școlii medii din noul cartier Ceulima

și-au luat pentru perioada vacanței din acest an un angajament de onoare: să muncească voluntar 100 000 de ore pe șantierul complexului sportiv al cartierului, la extinderea spațiilor verzi și la construcția noilor străzi. Locuitorii cartierului s-au familiarizat acum, în fiecare dimineață, cu imaginea sutelor de brigadierii-elevi lucrînd cu spor la dezvoltarea și modernizarea Capitalei. Pentru rezultatele deosebite obținute de elevi în munca patriotică, ei au fost felicitați. recent, de tovarășul Kim Ir Sen. Cu prilejul vizitei de lucru făcută de acesta pe șantierul noului cartier.

R.S. Cehoslovacă

Un cerc vestit de elevi apicultori

Unul dintre cele mai cunoscute cercuri școlare de lucrări practice din R.S. Cehoslovacă funcționează în satul

Hradec. Este vorba de un cerc al elevilor apicultori care, sub îndrumarea unui experimentat crescător de albine, lucrează primăvara și vara, în prisaca mobilă, pe care ei înșiși o transportă și o instalează dintr-un loc în altul. Numărul micilor apicultori de la școala din Hradec a crescut mereu. Interesant este faptul că după primii doi ani de activitate în cerc, fiecare elev apicultor primește în dar un roi de albine, din partea Uniunii apicole. La absolvirea școlii generale, mulți tineri sînt apicultori cu experiență — îndeletnicire de care nu se mai despart niciodată.

Iarna sau în zilele ploioase, pasionații apicultori confecționează, în atelierul școlii, rame pentru stupi, cuiburi de fecundare pentru albine și repară stupii deteriorați. Totodată, „profesorul” le ține „prelegeri” despre viața atît de interesantă a albinelor.

R. D. Germană

„Academia părinților”

La începutul anului 1970 a fost înființată la Berlin „Academia părinților” a cărei principală misiune o reprezintă permanența calificare a părinților, ajutîndu-i să-și exercite în mod deplin drepturile și datorile în interesul copiilor lor. În activitatea acestei instituții poate lua parte oricare părinte din Berlin. Programele conferințelor, care se țin săptămînal, sînt distribuite, lunar, prin intermediul consiliilor de părinți.

Academia are o activitate variată: prezintă conferințe și cursuri, face schimburi de experiență și organizează consultații publice. Sînt incluse de asemenea și schimburi de experiență internaționale. Iată cîteva dintre temele ciclurilor de conferințe prezentate „Psihologia celor mici”, „Copilul de vîrstă prescolară”, „Copilul nostru merge la școală”, „La noi în familie” etc.